Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

MEWN CYFYNGDER Y GELWAIST

Datganiad Blynyddol o Gyfrifon 2018/2019

Tabl Cynnwys

		Rhif Tud.
Adroddiad Naratif		3 - 9
Datganiad o Gyfrifoldebau / Ardystiad y Trysorydd		10
Adroddiad yr Archwiliad		11 - 13
Datganiadau Craidd:		
Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant		14
Datganiad ar y Symudiad mewn Cronfeydd		15
Y Fantolen		16
Datganiad Llif Arian		17
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol		
Nodyn 1	Doethineb wrth ddilyn Polisïau Cyfrifyddu	18
Nodyn 2	Rhagdybiaethau a wnaed am y Dyfodol a Ffynonellau Pwysig Eraill o Ansicrwydd wrth Amcangyfrif	18 - 19
Nodyn 3	Eitemau Incwm a Gwariant o Bwys	19
Nodyn 4	Digwyddiadau ar ôl Dyddiad y Fantolen	20
Nodyn 5	Dadansoddiad o Wariant a Chyllid	21 - 22
Nodyn 6	Dadansoddiad Manwl o Wariant ac Incwm	23 - 24
Nodyn 7	Addasiadau rhwng y Sail Cyfrifyddu a'r Sail Ariannu dan Reoliadau	25 - 26
Nodyn 8	Trosglwyddiad i'r Cronfeydd a Glustnodwyd ac ohonynt	27
Nodyn 9	Gwariant ac Incwm Gweithredu Eraill	27
Nodyn 10	Incwm a Gwariant Cyllid a Buddsoddiadau	27
Nodyn 11	Trethiant ac Incwm Grant Amhenodol	27
Nodyn 12	Eiddo, Peiriannau ac Offer ac Asedau Anniriaethol	28 - 29
Nodyn 13	Offerynnau Ariannol	29 - 30
Nodyn 14	Gwerth Teg Asedau ac Ymrwymiadau sy'n cael eu cario ar gost amorteiddiedig	31 - 32
Nodyn 15	Rhestrau Stoc	32
Nodyn 16	Dyledwyr	32
Nodyn 17	Arian a Chyfwerth ag Arian	33
Nodyn 18	Credydwyr	33
Nodyn 19	Darpariaethau	33
Nodyn 20	Cronfeydd Defnyddiadwy	33 - 34
Nodyn 21	Cronfeydd Annefnyddiadwy	34 - 37
Nodiadau 22 – 24	Datganiad Llif Arian – Gweithgareddau Gweithredu, Buddsoddi ac Ariannu	38
Nodyn 25	Gweithrediadau Masnachu	39
Nodyn 26	Lwfansau Aelodau	39
Nodyn 27	Taliadau Swyddogion	40 - 41
Nodyn 28	Ffioedd Archwilio Allanol	42
Nodyn 29	Grantiau	42

Nodyn 30	Gwasanaethau Asiantaeth	42
Nodyn 31	Partïon Cysylltiedig	43 - 44
Nodyn 32	Gwariant ac Ariannu Cyfalaf	44 - 45
Nodyn 33	Lesoedd	45
Nodyn 34	Buddion Terfynu	46
Nodyn 35	Trafodion yn ymwneud â Buddion Ôl-gyflogaeth	46 - 51
Nodyn 36	Natur a Maint y Risgiau sy’n deillio o Offerynnau Ariannol	51 - 52
Nodyn 37	Asedau Amodol	52
Nodyn 38	Safonau Cyfrifyddu a gyhoeddwyd ond na fabwysiadwyd eto	52

Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân 53 - 55

Atodiad 1	Datganiad Polisïau Cyfrifyddu	56 - 65
Atodiad 2	Datganiad Llywodraethu Blynyddol	

ADRODDIAD NARATIF

Rhagarweiniad

Mae’r Datganiad o Gyfrifon yn rhoi crynodeb o berfformiad ariannol yr Awdurdod am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019. Mae’r cyfrifon hyn wedi cael eu paratoi yn unol â gofynion y Cod Ymarfer ar gyfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018/19, a gyhoeddwyd gan Sefydliad Siartredig Cyllid Cyhoeddus a Chyfrifyddu (CIPFA).

Pwrpas yr adroddiad naratif yw cynnig gwybodaeth glir i bartïon sydd â diddordeb am sefyllfa ariannol a pherfformiad ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ym mlwyddyn ariannol 2018/19.

Golwg Gyffredinol ar y Sefydliad

Gair am Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (GTAGC) yn gwasanaethau cymunedau yn ardaloedd Gwynedd ac Ynys Môn, Conwy a Sir Ddinbych a Wrecsam a Sir y Fflint, fel y nodir isod. Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cael ei lywodraethu drwy Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (ATAGC), sy’n cynnwys 28 o Aelodau Etholedig yn cael eu henwebu gan bob awdurdod lleol.

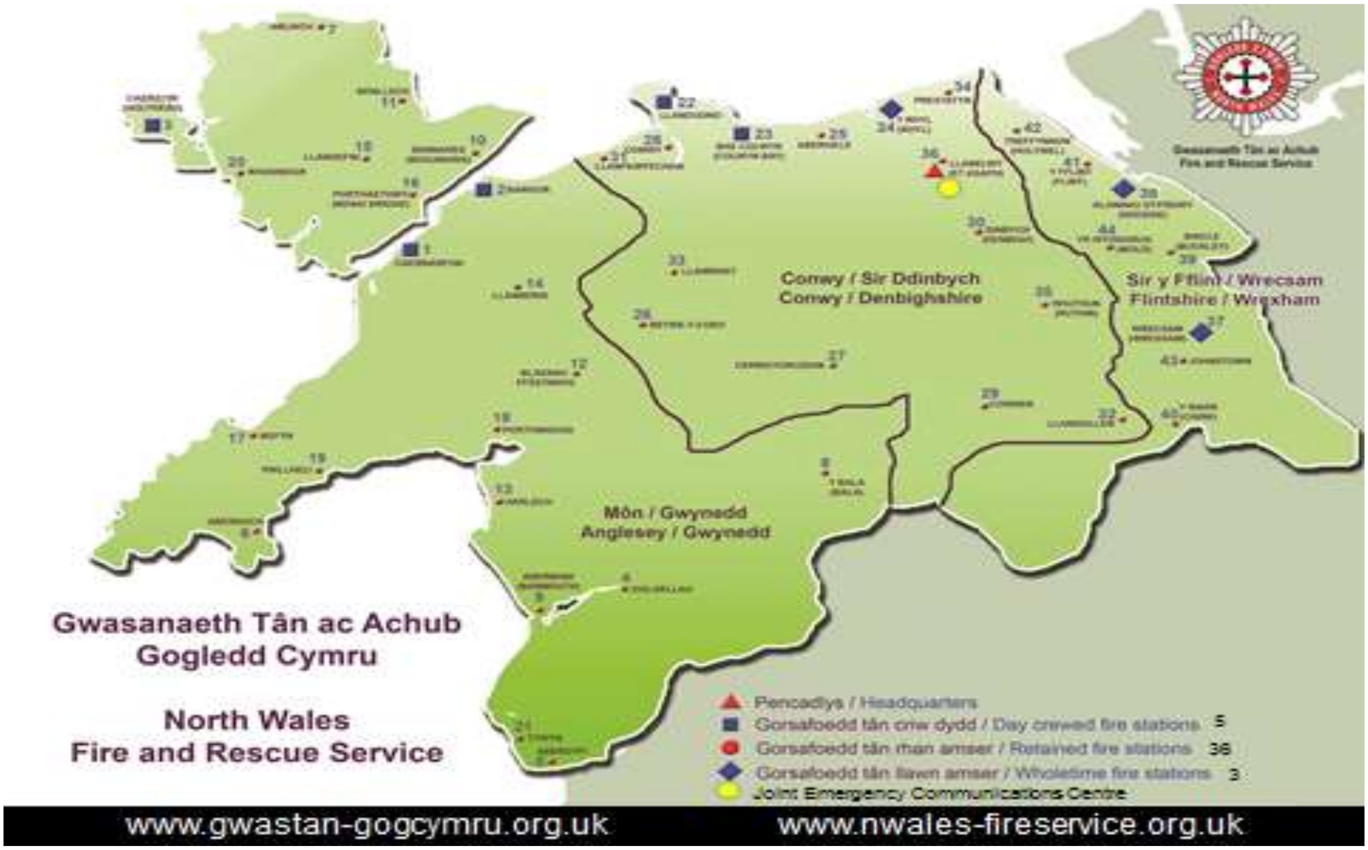

Mae ATAGC yn gyfrifol am ddarparu, hyfforddi a sicrhau adnoddau i Wasanaeth Tân ac Achub sy'n gallu cyflawni'r swyddogaethau canlynol:

Mae Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru yn helpu i ddiogelu poblogaeth yr amcangyfrifir ei bod yn 678,461 o bobl mewn ardal sy'n 2,400 o filltiroedd sgwâr, yn ogystal â channoedd o filoedd o dwristiaid sy'n dod i Ogledd Cymru bob blwyddyn. Mae tua 317,051 o eiddo domestig a 24,484 o eiddo annomestig yng Ngogledd Cymru o dan eu gofal.

Ystadegau Allweddol

Beth rydym yn ei wneud

Mae dyletswydd cyfreithiol arnom i ddarparu gwasanaeth tân ac achub sy’n diwallu anghenion y cymunedau lleol. Rydym yn barod i ddelio ag amrywiaeth fawr o argyfyngau, o danau mewn cartrefi a gwrthdrawiadau ar y ffyrdd, i lifogydd a gollyngiadau cemegol. Rydym yn gweithio gyda’n cymunedau i helpu i gadw pobl ac eiddo yn ddiogel, gan ddarparu gwasanaeth tân ac achub i’r bobl sy’n byw, yn gweithio ac yn ymweld ag ardal Gogledd Cymru. Rydym yn gwneud llawer o waith gydag ysgolion, busnesau a chymunedau lleol i hyrwyddo diogelwch tân ac atal tanau.

Rydym yn credu mai’r ffordd fwyaf effeithiol o arbed bywydau, lleihau anafiadau, ac felly i leihau’r effaith ar y gymuned yn ehangach, yw gostwng nifer y digwyddiadau. I’n helpu i wneud hyn, rydym yn gweithio’n agos â sefydliadau sy’n bartneriaid i ni i ddatblygu a darparu mentrau sy’n ceisio atal digwyddiadau brys, gan gynnwys:

- Mae timau pwrpasol yn gweithio yn y gymuned fel Gweithwyr Cymorth Diogelwch yn y Cartref i gael at bobl sydd fwyaf agored i dân gan ddarparu gwybodaeth, addysg, a phan fo angen, mesurau diogelu ychwanegol.
- Mae cyfrifoldebau cyfreithiol arnom i orfodi deddfwriaeth diogelwch tân. Rydym yn darparu cyngor yn rhad ac am ddim i fusnesau i gefnogi cydymffurfiaeth â gofynion deddfwriaethol. Os oes angen, er mwyn cadw’r cyhoedd a’n diffoddwyr tân yn ddiogel, byddwn yn gwahardd neu’n cyfyngu ar y defnydd o safleoedd a byddwn yn erlyn pobl sy’n gyfrifol am dorri’r ddeddfwriaeth.
- Rydym yn cefnogi ac yn dangos y ffordd i bobl sy’n agored i berygl rhag materion nad ydynt yn ymwneud yn uniongyrchol â’r gwasanaeth tân, megis pobl hŷn a allai fod mewn perygl oherwydd tywydd garw, neu ddiogeledd cartrefi.
- Rydym yn gweithio â sefydliadau eraill i wella diogelwch y gymuned, gan gynnwys darparu rhaglenni addysg amrywiol, fel ymweliadau ag ysgolion (2018/19: 20,833 o ddisgyblion wedi mynychu), Cymdeithas y Diffoddwyr Tân Ifanc, sy’n cael ei gweithredu gan swyddogion tân oddi ar ddyletswydd, a Phrosiect y Ffenics, sef menter wedi’i hanelu at bobl ifanc 13-17 oed, a gafodd 359 o atgyfeiriadau. Prif nod y prosiect yw buddsoddi mewn pobl ifanc, gan ddefnyddio sgiliau, profiad ac enw da Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ers lles y gymuned yng Ngogledd Cymru.

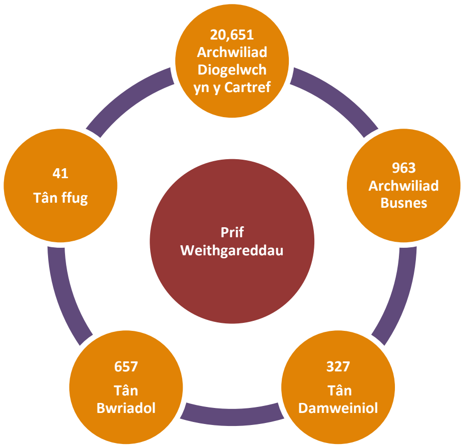

Mae Cyfrifon yr Awdurdod am 2018/19 wedi'u gosod ar dudalennau 14-65, ac yn ychwanegol at yr adroddiad naratif hwn maent yn cynnwys:

Y Datganiad o Gyfrifoldebau – mae'n nodi cyfrifoldebau'r Awdurdod a'r Trysorydd (Swyddog Adran 151) am y Cyfrifon. Mae'r datganiad yn cael ei lofnodi a'i ddyddio gan y Trysorydd dan ddatganiad bod y Cyfrifon yn rhoi Golwg Gwir a Theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu a'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth.

Y Dadansoddiad o Wariant a Chyllid – mae'n dangos i randdeiliaid sut mae'r cyllid a oedd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer y flwyddyn wedi cael ei ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau o gymharu â'r adnoddau a ddefnyddiwyd neu a enillwyd gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu y cytunir arnynt yn gyffredinol. Mae'r Dadansoddiad o Wariant a Chyllid hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu ar gyfer gwneud penderfyniadau o fewn yr Awdurdod. Mae incwm a gwariant, y rhoddir cyfrif amdanynt dan arferion cyfrifyddu y cytunir arnynt yn gyffredinol, wedi'u cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

Y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd – mae'n dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Mae'r datganiad wedi'i rannu'n gronfeydd defnyddadwy ac annefnyddadwy; y cronfeydd defnyddadwy yw'r rhai y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ariannu gwariant; a'r cronfeydd annefnyddadwy yw'r Cronfeydd sydd eu hangen i liniaru effaith rhai trafodion ar dreth gyngor a'r Cronfeydd sy'n cael eu creu i liniaru enillion na wireddwyd a cholledion.

Y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant – mae'n dangos y gost gyfrifyddu o ddarparu gwasanaethau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol, yn hytrach na'r swm i'w ariannu o drethi. Mae'r Awdurdod yn codi trethi yn unol â rheoliadau sy'n wahanol i'r gost gyfrifyddu. Dangosir y sefyllfa drethi yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd (y symudiad ar gronfeydd defnyddadwy).

Y Fantolen - mae'n dangos gwerth yr Asedau ac Ymrwymiadau sy'n cael eu cydnabod gan yr Awdurdod ar ddyddiad y Fantolen.

Y Datganiad Llif Arian - mae'n dangos y newidiadau mewn arian a chyfwerth ag arian yn ystod y flwyddyn. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio ei arian a'i gyfwerth ag arian drwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu.

Cyfrif y Gronfa Bensiwn – mae'n dangos y symudiadau sy'n gysylltiedig â Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân.

Y SEFYLLFA ARIANNOL

Ar adeg o heriau ariannol eithriadol, mae Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaethau ataliol rhagorol, gwasanaethau gorfodi diogelwch tân, ac ymateb brys i amrywiaeth o ddigwyddiadau, gan gynnwys tân, llifogydd a damweiniau traffig ar y ffyrdd. Mae'r Awdurdod yn parhau â'i ymrwymiad i chwarae ei ran yn creu cymunedau cryfach a diogelach, ond mae hefyd yn cydnabod y bydd y sefyllfa ariannol ar gyfer y dyfodol yn golygu bod y gallu i gynnal gwasanaethau yn gofyn am lawer o hyblygrwydd a dyfeisgarwch.

Er mwyn sicrhau cynaliadwyedd ariannol i'r Awdurdod a chadw'r lefelau gwasanaeth, cytunodd yr Aelodau ar strategaeth ariannol 3 blynedd sy'n cyfuno'r defnydd o gronfeydd wrth gefn, cynyddu'r cyfraniadau ariannol a lleihau gwasanaethau. Cytunodd yr Aelodau, ar gyfer 2018/19, i gynyddu'r cyfraniadau gan yr awdurdodau cyfansoddol 4% ac i ddefnyddio £0.647m o gronfeydd wrth gefn i danategu'r gyllideb.

Mae'r Awdurdod yn ceisio sicrhau bod ei asedau'n cael eu defnyddio'n effeithlon ac effeithiol, ac mae'n parhau i ddadansoddi'r rhaglen gyfalaf rhag goblygiadau refeniw negyddol posibl.

Mae sefyllfa'r Awdurdod dros y tymor canolig yn gadarn, ond bydd angen rhoi sylw gofalus i bwysau costau yn ymwneud â chostau pensiwn a'r gyflogres, a hefyd i newidiadau i'r mecanwaith ariannol a ddefnyddir gan Lywodraeth Cymru ar gyfer Awdurdodau Tân ac Achub.

2018/19: Gwariant Refeniw

Mae Aelodau'r Awdurdod wedi cymeradwyo cyllideb o £34.141m ar gyfer y flwyddyn. Yn Nodyn 6, ceir rhagor o fanylion am y gwariant gweithredol, sef gwariant gwirioneddol yr Awdurdod heb yr addasiadau cyfrifyddu. Y defnydd gwirioneddol o'r cronfeydd cyffredinol a ddefnyddiwyd i gynorthwyo i fantoli'r gyllideb oedd £0.649m.

Mae'r tabl isod yn rhoi crynodeb o'r sefyllfa ariannol yn y flwyddyn.

	Cyllideb	Gwirioneddol	Amrywiad
	£'000	£'000	£'000
Refeniw			
Gwariant	35,650	35,740	90
Incwm	(1,509)	(1,728)	(219)
Gwariant Net	**34,141**	**34,012**	**(129)**
Cronfeydd a Glustnodwyd	0	131	131
Cronfa Gyffredinol	(647)	(649)	(2)
Cyfraniadau'r Awdurdodau Unedol	(33,493)	(33,493)	0
(Gwarged) /Diffyg	**0**	**0**	**0**
Gwariant Cyfalaf	**5,890**	**1,856**	**(4,034)**

Mae'r Awdurdod yn gwneud gwariant refeniw, ar eitemau sy'n cael eu defnyddio o fewn y flwyddyn fel arfer, ac mae hyn yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe awdurdodau lleol cyfansoddol yn ôl poblogaeth (gweler nodyn 11).

2017/18 £'000	Incwm	2018/19 £'000
33,161	Cyfraniadau'r Awdurdodau Cyfansoddol	**33,493**
1,430	Grantiau Refeniw	**1,260**
3	Llog	**12**
438	Ffioedd a Thaliadau ac Incwm Arall	**468**

Dangosir isod fanylion y gwariant yn 2018/19:

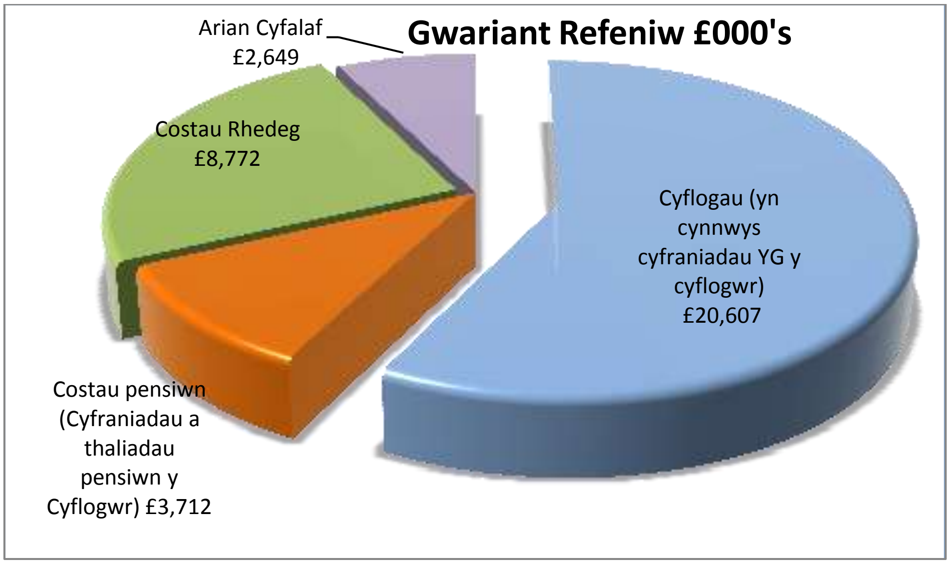

2018/19: Gwariant Cyfalaf
Yn ystod 2018/19, cafodd £1,856m ei fuddsoddi mewn prosiectau cyfalaf.

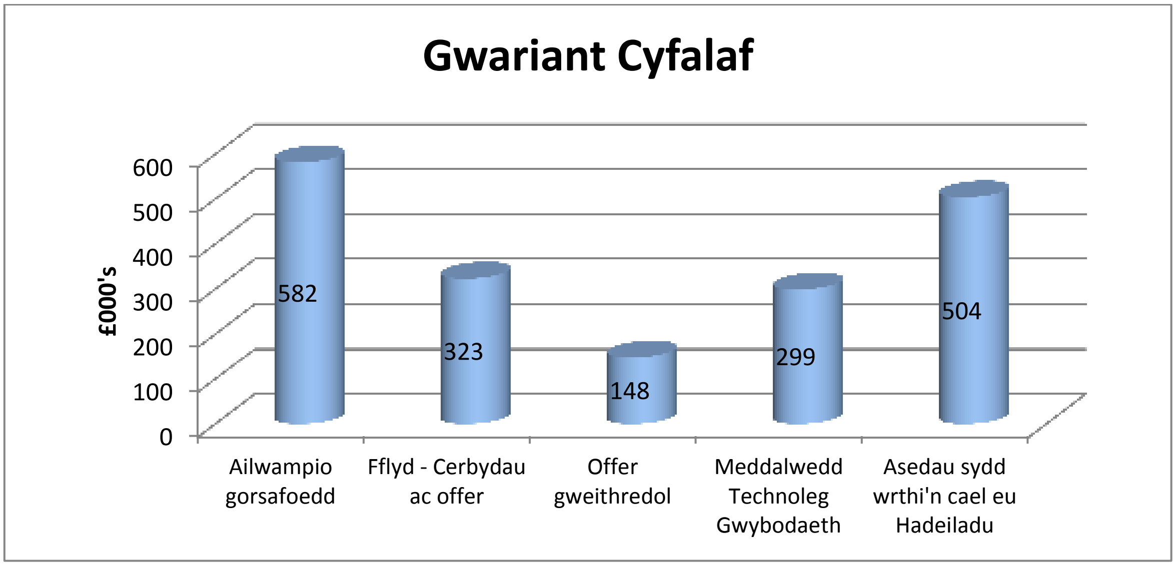

Ariannu Gwariant Cyfalaf

Dan y Cod Darbodus, gall yr Awdurdod ariannu'r rhaglen gyfalaf yn unol â pha ddull bynnag o ariannu sydd fwyaf cost-effeithiol. Yn 2018/19, ariannwyd y rhaglen gyfalaf yn bennaf gan fenthyciadau (£1.605m). Mae rhagor o fanylion ar gael yn nodyn 32.

Mae adroddiad trysorlys blynyddol sydd yn nodi manylion y gweithgarwch ariannol am y flwyddyn yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod Tân ac mae ar gael ar y wefan (www.gwastan-gogcymru.org.uk).

Ymrwymiad Pensiwn

Dan Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol 19 (Buddion Cyflogedigion), rhaid i'r Awdurdod ddarparu manylion yr asedau a'r ymrwymiadau yn y dyfodol o ran pensiynau sy'n daladwy i weithwyr cyflogedig, yn y gorffennol a'r presennol. Mae Nodyn 35 yn darparu manylion y trafodion yn ymwneud â buddion ôl-gyflogaeth.

Yn 2018/19, ymddeolodd 14 aelod o staff lifrai amser cyflawn ac 11 aelod o'r system RDS. Cost net Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân i'r gyllideb refeniw oedd £2.29m (2017/18: £2.34m). Mae'r ymrwymiad o ran ymrwymiadau pensiwn yn y dyfodol wedi cynyddu i £303.66m (2017/18: £299.82m) oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd.

£15.66m (2017/18: £13.29m) oedd yr ymrwymiad a aseswyd yn actiwaraidd ar 31 Mawrth 2019 ar gyfer y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Roedd y cynnydd wedi digwydd oherwydd newid yn y rhagdybiaethau actiwaraidd a ddefnyddiwyd i ailfesur ymrwymiadau'r cynlluniau. Arweiniodd hyn at gynnydd yn ymrwymiadau'r cynlluniau.

Cronfeydd wrth gefn

Defnyddir cronfeydd a glustnodwyd ar gyfer nifer o brosiectau. Mae'r prif rai'n talu'r costau pontio ar gyfer y prosiect radio, ar y cyd â gwasanaethau brys eraill, ac i ymorol am y gostyngiad yn y cyllid ar gyfer Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref. Ni chafodd y cronfeydd hyn eu defnyddio yn 2018/19 ond rhagwelir y byddant yn cael eu defnyddio yn y dyfodol.

Mae rhagor o fanylion am y darpariaethau a'r cronfeydd ar gael yn Nodiadau 19 a 20 i'r datganiadau ariannol craidd.

Rhagor o Wybodaeth

Mae rhagor o wybodaeth am y cyfrifon hyn ar gael gan y Trysorydd. Mae hawl gan aelodau o'r cyhoedd sydd â diddordeb i weld y cyfrifon cyn i'r archwiliad gael ei gwblhau. Nodir ar wefan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (www.gwastan-gogcymru.org.uk) bod y cyfrifon ar gael i'w harchwilio, a rhoddir hysbysiad ym Mhencadlys y Gwasanaeth Tân ac Achub, Ffordd Salesbury, Llanelwy, LL17 0JJ.

DATGANIAD O GYFRIFOLDEBAU AM Y DATGANIAD O GYFRIFON

CYFRIFOLDEBAU'R AWDURDOD

Mae'n ofynnol i'r Awdurdod wneud y canlynol:

- gwneud trefniadau i weinyddu ei faterion ariannol yn gywir ac i sicrhau bod gan un o'i swyddogion y cyfrifoldeb am weinyddu'r materion hynny. Yn yr Awdurdod hwn, y cyfryw swyddog yw'r Trysorydd
- rheoli ei faterion i sicrhau defnydd darbodus, effeithlon ac effeithiol o adnoddau ac i ddiogelu ei asedau.
- cymeradwyo'r Datganiad o Gyfrifon.

ARDYSTIAD YR AWDURDOD
Rwy'n cymeradwyo Datganiad o Gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel yr oedd ar 31 Mawrth 2019.
LLOFNOD: ____ DYDDIAD:______
Cynghorydd
Cadeirydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

CYFRIFOLDEBAU'R TRYSORYDD

Y Trysorydd sy'n gyfrifol am baratoi Datganiad o Gyfrifon yr Awdurdod yn unol ag arferion priodol fel y nodir yng Nghod Ymarfer CIPFA/LASAAC ar Gyfrifyddu Awdurdod Lleol yn y Deyrnas Unedig (y Cod). Mae'n ofynnol i'r Datganiad o Gyfrifon gyflwyno darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar y dyddiad cyfrifyddu, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2019.

Wrth baratoi'r Datganiad o Gyfrifon, mae'r Trysorydd wedi:

- dethol polisïau cyfrifyddu addas, ac yna wedi eu defnyddio'n gyson
- gwneud dyfarniadau ac amcangyfrifon a oedd yn rhesymol a darbodus
- cydymffurfio â'r Cod Ymarfer
- cadw cofnodion cyfrifyddu priodol a oedd yn gyfoes
- cymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysonderau eraill.

ARDYSTIAD Y TRYSORYDD
Rwy'n tystio bod y cyfrifon yn darparu golwg gwir a theg o sefyllfa ariannol yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2019, ynghyd â'i incwm a'i wariant am y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
LLOFNOD: ____ DYDDIAD:______
K W Finch FCPFA
Trysorydd, Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

ADRODDIAD YR ARCHWILYDD ANNIBYNNOL I AELODAU AWDURDODAU TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Adroddiad archwilydd annibynnol Archwilydd Cyffredinol Cymru i aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Barn

Rwyf wedi archwilio datganiadau ariannol

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru; a
- Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2019 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn, y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian Parod a'r nodiadau cysylltiedig, gan gynnwys crynodeb o bolisïau cyfrifyddu pwysig.

Mae datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw'r gyfraith berthnasol a Chod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Yn fy marn i, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun gwir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân ar 31 Mawrth 2019 ac o'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a'r Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019.

Sail y farn

Cynhaliais fy archwiliad yn unol â'r gyfraith berthnasol a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol yn y DU (ISAs (DU)). Caiff fy nghyfrifoldebau o dan y safonau hyn eu disgrifio ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilydd am archwilio'r adran datganiadau ariannol yn fy adroddiad. Rwy'n annibynnol ar yr Awdurdod Tân ac Achub yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'm harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys y Safon Foesegol Adrodd Ariannol, ac rwyf wedi cyflawni fy nghyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credaf fod y dystiolaeth archwilio rwyf wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'm barn.

Casgliadau yn ymwneud â busnes gweithredol

Nid oes gennym unrhyw beth i'w nodi o ran y materion canlynol y mae Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU yn ei gwneud yn ofynnol i ni gyflwyno adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol:

- nid yw'r defnydd o sail gyfrifyddu busnes gweithredol wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol; neu

- nid yw’r swyddog ariannol cyfrifol wedi datgelu yn y datganiadau ariannol unrhyw ansicrwydd perthnasol a nodwyd a all fwrw amheuaeth sylweddol ar allu’r Awdurdod Tân ac Achub i barhau i fabwysiadu sail gyfrifyddu busnes gweithredol am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o’r dyddiad pan awdurdodir cyhoeddi’r datganiadau ariannol.

Gwybodaeth arall

Mae’r swyddog ariannol cyfrifyddu yn gyfrifol am y wybodaeth arall yn yr adroddiad blynyddol a chyfrifon. Mae’r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth yn yr adroddiad blynyddol, heblaw am y datganiadau ariannol a’m hadroddiad fel archwilydd arnynt. Nid yw fy marn am y datganiadau ariannol yn cwmpasu’r wybodaeth arall ac, ar wahân i’r graddau a nodir yn benodol yn ddiweddarach yn fy adroddiad, nid wyf yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd ar hynny.

Mewn cysylltiad â’m harchwiliad o’r datganiadau ariannol, fy nghyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall er mwyn nodi anghysondebau perthnasol â’r datganiadau ariannol archwiliedig a nodi unrhyw wybodaeth sy’n ymddangos fel petai’n berthnasol anghywir ar sail y wybodaeth a ddaeth i law wrth i mi gyflawni’r archwiliad neu sy’n berthnasol anghyson â’r wybodaeth honno. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysondebau perthnasol amlwg, ystyriaf y goblygiadau i’m hadroddiad.

Adrodd ar ofynion eraill

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, yn seiliedig ar y gwaith a wnaed yn ystod fy archwiliad:

- mae’r wybodaeth yn yr Adroddiad Naratif ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â’r datganiadau ariannol ac mae’r Adroddiad Naratif wedi ei baratoi yn unol â Chod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2019; a
- mae’r wybodaeth a roddwyd yn y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â’r datganiadau ariannol ac mae’r Datganiad Llywodraethu Blynyddol wedi’i baratoi yn unol â chanllawiau.

Materion y cyflwynaf adroddiad arnynt drwy eithriad

Yn sgil gwybodaeth a dealltwriaeth o’r Awdurdod Tân ac Achub a’i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid wyf wedi nodi camddatganiadau perthnasol yn yr Adroddiad Naratif nac yn y Datganiad Llywodraethu.

Nid oes gennyf unrhyw beth i’w nodi o ran y materion canlynol, y cyflwynaf adroddiad i chi arnynt os bydd yr amgylchiadau canlynol yn berthnasol, yn fy marn i:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol;
- nid yw’r datganiadau ariannol yn cyd-fynd â’r cofnodion cyfrifyddu a’r ffurflenni; neu
- nid wyf wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnaf ar gyfer fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau archwiliad

Ardystiaf fy mod wedi cwblhau’r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Chod Ymarfer Archwilio Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Cyfrifoldebau

Cyfrifoldebau’r swyddog ariannol cyfrifol am y datganiadau ariannol

Fel yr eglurir yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau ar gyfer y Datganiad o Gyfrifon a nodir ar dudalen 10, mae’r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am baratoi’r datganiadau ariannol sy’n rhoi darlun gwir a theg ac am y fath reolaeth fewnol ag sy’n angenrheidiol ym marn y swyddog ariannol cyfrifol i allu paratoi datganiadau o gyfrifon sy’n rhydd o gamddatganiadau perthnasol, boed hynny drwy dwyll neu wall.

Wrth baratoi’r datganiad o gyfrifon, mae’r swyddog ariannol cyfrifol yn gyfrifol am asesu gallu’r Awdurdod Tân ac Achub i barhau fel busnes gweithredol, gan ddatgelu fel y bo’n gymwys, faterion yn ymwneud â busnes gweithredol a defnyddio sail gyfrifyddu busnes gweithredol oni thybir nad yw hynny’n briodol.

Cyfrifoldebau’r archwilydd am archwilio’r datganiadau ariannol

Fy amcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch p’un a yw’r datganiadau ariannol gyda’i gilydd yn rhydd o gamddatganiad perthnasol, boed hynny drwy dwyll neu wall, a chyhoeddi adroddiad yr archwilwyr sy’n cynnwys fy marn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd, ond nid yw’n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol y DU bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fo’n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall ac fe’u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu gyda’i gilydd, y gellid disgwyl iddynt yn rhesymol ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o gyfrifoldebau’r archwilydd am archwilio’r datganiadau ariannol ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities. Mae’r disgrifiad hwn yn rhan o’m hadroddiad archwilio.

Anthony J Barrett
Dros ac ar ran Archwilydd Cyffredinol Cymru
29 Gorffennaf 2019

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd
CF11 9LJ

Mae Archwilydd Cyffredinol Cymru wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn y ffurf y cawsant eu drafftio’n wreiddiol. Cyfieithiad o’r fersiwn Saesneg gwreiddiol yw’r fersiwn hwn. Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru sydd yn gyfrifol am gywirdeb y cyfieithiad, nid yr Archwilydd Cyffredinol.

DATGANIADAU ARIANNOL CRAIDD

DATGANIAD CYNHWYSFAWR AR INCWM A GWARIANT

Mae’r datganiad hwn yn dangos y gost cyfrifyddu yn y flwyddyn o ddarparu gwasanaethau yn unol â GAAP yn hytrach na’r swm i’w ariannu gan gyfraniadau. Mae gwariant yr Awdurdod yn cael ei ariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yn unol â’r rheoliadau; gallai hyn fod yn wahanol i’r gost gyfrifyddu. Dangosir sefyllfa’r cyfraniadau yn y Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd.

2017/18					2018/19		
Gwariant Gros	**Incwm Gros**	**Gwariant Net**		**Nodyn**	**Gwariant Gros**	**Incwm Gros**	**Gwariant Net**
£'000	**£'000**	**£'000**			**£'000**	**£'000**	**£'000**
23,417	0	23,417	Gweithwyr		26,467	0	36,467
1,765	0	1,765	Adeiladau		1,832	0	1,832
1,008	0	1,008	Trafnidiaeth		1,075	0	1,075
4,523	0	4,523	Cyflenwadau a Gwasanaethau		4,590	0	4,590
828	0	828	Gwasanaethau Cefnogi		832	0	832
4,229	0	4,229	Costau Ariannu Cyfalaf		3,504	0	3,504
0	(2,073)	(2,073)	Incwm		0	(1,716)	(1,716)
35,770	**(2,073)**	**33,697**	**Cost Gwasanaethau Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru**		**48,300**	**(1,716)**	**46,584**
27	(22)	5	Gwariant Gweithredu Arall	**9**	25	(8)	17
8,443	(3)	8,440	Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi	**10**	8,469	(12)	8,457
0	(33,161)	(33,161)	Cyfraniadau gan Awdurdodau Cyfansoddol	**11**	0	(33,493)	(33,493)
0	0	0	Cyfraniadau i/o Gronfeydd		163	0	163
		8,981	**Diffyg neu (Warged) ar Ddarparu Gwasanaethau**				**21,728**
		0	Gweddill neu Ddiffyg ar Ailbrisio Eiddo ac Asedau Offer	**21**			
		1,415	Ailfesur yr Ymrwymiad Buddion Diffiniedig Net	**21**			(498)
		1,415	**(Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr Arall**				**(498)**
		10,396	**Cyfanswm (Incwm) a Gwariant Cynhwysfawr**				**21,230**

DATGANIAD SYMUDIAD MEWN CRONFEYDD

Mae'r datganiad hwn yn dangos y symudiad yn y flwyddyn yn y gwahanol gronfeydd sydd gan yr Awdurdod, wedi'i ddadansoddi'n 'gronfeydd defnyddiadwy' (sef y rhai y gellir eu defnyddio i ariannu gwariant neu i leihau cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol) a chronfeydd eraill. Mae'r Gwarged neu'r (Diffyg) ar y llinell Darparu Gwasanaethau yn dangos gwir gost economaidd darparu gwasanaethau'r Awdurdod, a dangosir rhagor o fanylion am hynny yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant. Mae'r rhain yn wahanol i'r symiau statudol sydd angen eu codi ar Falans y Gronfa Gyffredinol, sy'n cael ei hariannu gan gyfraniadau gan y chwe Awdurdod Cyfansoddol. Mae'r llinell Cynnydd / Gostyngiad Net cyn Trosglwyddiadau i Gronfeydd a Glustnodwyd yn dangos Balans y Gronfa Gyffredinol cyn i'r Awdurdod wneud unrhyw drosglwyddiadau dewisol i'r cronfeydd a glustnodwyd ac ohonynt.

Symundiad yn y Datganiad Cronfeydd wrth Gefn ar gyer blynyddoedd yn diweddu 31 Mawrth 2018 & 2019	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth Gefn wedi'u clustnodi a Grant	Cronfa wrth Gefn talebau cyfalaf	Cronfeydd wrth Gefn defnyddiol	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2017		**2,150**	**1,551**	**0**	**3,701**	**(287,153)**	**(283,452)**
Symudiad mewn cronfeydd wrth gefn 2017/18							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(8,981)	0	0	(8,981)	0	(8,981)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	(1,415)	(1,415)
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		**(8,981)**	**0**	**0**	**(8,981)**	**(1,415)**	**(10,396)**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	7	8,863	(803)	0	8,060	(8,060)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(118)	(803)	0	(921)	(9,475)	(10,396)
Cyweiriad		0	0	0	0	1	1
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		25	(109)	0	(84)	84	0
Cynnydd/(Gostyngiad) yn2017/18	8	**(93)**	**(912)**	**0**	**(1,005)**	**(9,390)**	**(10,395)**
Balans 31 Mawrth 2018		**2,057**	**639**	**0**	**2,696**	**(296,543)**	**(293,847)**

Symudiad yn Natganiad Cronfeydd wrth Gefn	Nodyn	Balans Cronfa Gyffredinol	Cronfeydd wrth Gefn wedi'u clustnodi a Grant	Cronfa wrth Gefn talebau cyfalaf	Cronfeydd wrth Gefn defnyddiol	Cronfeydd wrth Gefn annefnyddiol	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn yr Awdurdod
		£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Balans 31 Mawrth 2018		**2,057**	**639**	**0**	**2,696**	**(296,543)**	**(293,847)**
Symudiad mewn Cronfeydd wrth Gefn yn ystod 2018/19							
Gweddill neu (Diffyg) ar y Darpariaeth o Wasanaethau		(21,728)	0	0	(21,728)	0	(21,728)
Incwm a Gwariant arall cynhwysfawr		0	0	0	0	498	498
Cyfanswm Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					**(21,728)**	**498**	**(21,230)**
Cyweiriadau rhwng sail cyfrifyddu a sail cronfa o dan y rheoliadau	7	8,163	0	0	8,163	(8,163)	0
(Cynnydd)/Gostyngiad Net cyn trosi i'r Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		(13,565)	0	0	(13,565)	(7,665)	(21,230)
Cyweiriad		0	0	0	0	0	0
Trosiannau i/(o) Cronfeydd wrth Gefn a glustnodwyd		0	131	0	131	0	131
(Cynnydd)/Gostyngiad yn 2018/19	8	**(13,565)**	**131**	**0**	**(13,434)**	**(7,665)**	**(21,099)**
Balans 31 Mawrth 2019		**(11,508)**	**770**	**0**	**(10,738)**	**(304,208)**	**(314,946)**

Y FANTOLEN

Mae'r Fantolen yn dangos gwerth, ar ddyddiad y Fantolen, yr asedau a'r ymrwymiadau a gydnabyddir gan yr Awdurdod. Mae asedau net yr Awdurdod (asedau llai ymrwymiadau) yn cael eu cyfateb gan y cronfeydd sydd gan yr Awdurdod. Adroddir ynghylch cronfeydd mewn dau gategori. Y categori cyntaf o gronfeydd yw cronfeydd defnyddiadwy sef cronfeydd y gall yr Awdurdod eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, yn amodol ar yr angen i gynnal lefel ddarbodus o gronfeydd ac unrhyw gyfyngiadau statudol ar eu defnydd (er enghraifft y Gronfa Dderbyniadau na ellir ond ei defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf neu ad-dalu dyled). Yr ail gategori o gronfeydd yw'r rhai nad yw'r Awdurdod yn gallu eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau. Mae'r categori hwn o gronfeydd yn cynnwys cronfeydd sy'n dal enillion na wireddwyd a cholledion (er enghraifft y Gronfeydd Ailbrisio), pryd na fyddai symiau ond ar gael i ddarparu gwasanaethau os caiff yr asedau eu gwerthu; ac mae cronfeydd sy'n dal gwahaniaethau amseru yn cael eu dangos yn y llinell Datganiad Symudiad mewn Cronfeydd 'Addasiadau rhwng y sail cyfrifyddu a'r sail ariannu o dan reoliadau'.

31 March 2018		**Note**	**31 March 2019**
£'000			**£'000**
49,988	Eiddo ac Offer	12	47,959
712	Asedau Anniriaethol	12	851
747	Dyledwyr Tymor Hir	3	0
51,447	**Asedau Hir Dymor**		**48,810**
564	Rhestrau Stoc	15	479
5,125	Dyledwyr	16	4,607
0	Asedau a ddelir i'w gwerthu	12	0
1,455	Arian a chyfwerth ariannol	17	46
7,144	**Asedau Cyfredol**		**5,132**
19,702	Benthyca tymor byr	13	20,113
180	Darpariaethau	19	450
3,548	Credydwyr	18	3,612
23,430	**Rhwymedigaethau Cyfredol**		**24,175**
313,110	Rhwymedigaeth Pensiwn	35	332,209
15,898	Benthyca tymor hir	13	12,504
329,008	**Rhwymedigaethau tymor hir**		**344,713**
(293,847)	**Asedau Net**		**(314,946)**
2,696	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio	20	2,145
(296,543)	Cronfeydd wrth gefn nas ellid defnyddio	21	(317,091)
(293,847)	**Cyfanswm cronfeydd wrth gefn**		**(314,946)**

DATGANIAD LLIF ARIAN

Mae'r Datganiad Llif Arian yn dangos y newidiadau yn arian a chyfwerth ag arian yr Awdurdod yn ystod y cyfnod adrodd. Mae'r datganiad yn dangos sut mae'r Awdurdod yn creu ac yn defnyddio arian a chyfwerth ag arian trwy gategoreiddio llif arian fel gweithgareddau gweithredu, buddsoddi ac ariannu. Mae swm y llif arian net sy'n deillio o'r gweithgareddau gweithredu yn ddangosydd allweddol o'r graddau y mae gweithrediadau'r Awdurdod yn cael eu hariannu trwy gyfraniadau ac incwm grant neu gan dderbynwyr y gwasanaethau a ddarperir gan yr Awdurdod. Mae'r gweithgareddau buddsoddi yn dangos y graddau y mae'r all-lifiadau arian wedi eu gwneud ar gyfer adnoddau sydd â'u bwriad o gyfrannu at y modd y gall yr Awdurdod ddarparu gwasanaethau yn y dyfodol. Mae'r llifoedd arian sy'n deillio o weithgareddau ariannu yn ddefnyddiol wrth ragweld ceisiadau o lifiadau arian yn y dyfodol gan ddarparwyr cyfalaf (h.y. benthyca) i'r Awdurdod.

2017/18 £'000		Nodyn	2018/19 £'000
8,981	**(Gwarged)/Diffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau**		**21,728**
(8,763)	Addasiadau i'r (Gwarged) neu Ddiffyg Net wrth Ddarparu Gwasanaethau ar gyfer Symudiadau nad ydynt yn Arian	22	(24,904)
(452)	Addasiadau ar gyfer Eitemau sydd yn y (Gwarged) neu Ddiffyg net wrth Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi neu Ariannu	22	(497)
(234)	Llifoedd Arian Net o Weithgareddau Gweithredu	22	(3,673)
2,564	Gweithgareddau Buddsoddi	23	1,605
(3,410)	Gweithgareddau Ariannu	24	3,477
(1,080)	(Cynnydd) neu Ostyngiad Net mewn Arian a Chyfwerth ag Arian		1,409
(375)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddechrau'r Cyfnod Adrodd**		**(1,455)**
(1,455)	**Arian a Chyfwerth ag Arian ar ddiwedd y Cyfnod Adrodd**	17	**(46)**

NODIADAU I'R DATGANIADAU ARIANNOL

Mae'r nodiadau'n rhoi gwybodaeth am sail y gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol a'r polisïau cyfrifyddu penodol a ddefnyddiwyd. Maent yn darparu gwybodaeth nad yw'n cael ei chyflwyno yn unlle arall yn y datganiadau ariannol ac sy'n berthnasol er mwyn deall y cyfrifon.

1. DOETHINEB WRTH DDILYN Y POLISÏAU CYFRIFYDDU

Wrth ddilyn y polisïau cyfrifyddu sydd yn Atodiad 1, mae'r Awdurdod wedi gorfod arfer doethineb wrth ymdrin â thrafodion cymhleth neu'r rhai lle mae ansicrwydd am y dyfodol. Rhaid penderfynu ar rai pethau yn y Datganiad o Gyfrifon oherwydd bod llawer o ansicrwydd am lefelau'r cyllid i Lywodraeth Leol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod wedi penderfynu nad yw'r ansicrwydd hwn yn ddigon eto i ddarparu arwydd y gallai asedau'r Awdurdod gael eu niweidio o ganlyniad i'r angen i ostwng lefelau darpariaeth gwasanaethau.

2. RHAGDYBIAETHAU A WNAED AM Y DYFODOL A FFYNONELLAU PWYSIG ERAILL O ANSICRWYDD WRTH AMCANGYFRIF

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys ffigyrau amcangyfrifiedig sy'n seiliedig ar ragdybiaethau a wnaed gan yr Awdurdod ynglŷn â'r dyfodol neu bethau eraill sy'n ansicr. Mae'r amcangyfrifon yn ystyried profiad hanesyddol, y tueddiadau presennol a ffactorau perthnasol eraill. Fodd bynnag, gan na ellir penderfynu ar falansau gyda sicrwydd, gallai'r canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol iawn i'r rhagdybiaethau a'r amcangyfrifon.

Dyma'r prif eitem ar Fantolen yr Awdurdod ar 31 Mawrth 2019 y mae iddi risg sylweddol o gael ei haddasu'n fawr yn y flwyddyn ariannol sy'n dod:

Eitem	Ansicrwydd	Effeithiau os bydd y Canlyniadau Gwirioneddol yn Wahanol i'r Rhagdybiaethau
Ymrwymiad Pensiynau	Mae'r amcangyfrif o'r ymrwymiad net i dalu pensiynau yn dibynnu ar nifer o ragdybiaethau cymhleth yn ymwneud â'r gyfradd disgownt a ddefnyddiwyd, y gyfradd yr amcanestynnir y bydd cyflogau'n codi, newidiadau mewn oedrannau ymddeol, cyfraddau marw ac, ar gyfer Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yr enillion a ddisgwylir ar asedau'r gronfa bensiwn. Mae adran actiwari'r llywodraeth yn rhoi asesiad o'r ymrwymiadau. Mae rhagor o wybodaeth ar gael yng nghyfrif y gronfa bensiwn.	Mae newidiadau cymharol fach yn y rhagdybiaethau yn gallu cael effaith sylweddol ar ymrwymiad net pensiynau. Ni fydd yr ymrwymiad net pensiynau a ddangosir yn y fantolen ond yn dod yn daladwy dros gyfnod ymddeol y gweithwyr cyfredol a'r rhai sydd wedi ymddeol, fel bod modd ymestyn addasiadau i'r ymrwymiadau dros gyfnod o flynyddoedd drwy newidiadau i gyfraniadau gweithwyr a chyflogwyr. Mae cynnydd yng nghyfraniadau cyflogwyr yn cael effaith uniongyrchol ar y gyllideb.
Eiddo, Offer ac Asedau Anniriaethol	Mae asedau'n dibrisio ar hyd bywyd defnyddiol yr ased yn seiliedig ar y rhagdybiaethau ynglŷn â'r lefel atgyweirio a chynnal a chadw yn gysylltiedig â phob ased unigol. Oherwydd yr hinsawdd economaidd presennol nid oes sicrwydd a fydd yr Awdurdod yn gallu cynnal ei wariant presennol yn gysylltiedig ag atgyweirio a chynnal a chadw, sydd yn bwrw amheuaeth ar yr oes defnyddiol a roddir i asedau.	Os oes gostyngiad ym mywyd defnyddiol asedau bydd y dibrisiad yn cynyddu a'r swm sy'n cael ei gario ar gyfer yr ased yn gostwng.
Dyfarniad Cyflog	Mae'r trafodaethau mewn perthynas â'r dyfarniad cyflog ar gyfer diffoddwyr tân yn parhau. Mae darpariaeth wedi ei gwneud mewn perthynas â'r cytundeb arfaethedig.	Mae ansicrwydd ynghylch beth fydd y canlyniad a'r effaith a fydd yn ei gael ar gyllidebau yn y dyfodol.
Refferendwm yr UE	Yn dilyn pleidlais y DU i adael yr UE rhaid rhoi rhywfaint o ystyriaeth i effaith y penderfyniad ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru. Ar hyn o bryd mae'r effaith yn ansicr fel yn achos y rhan fwyaf o sefydliadau yn y DU.	Ni wyddys beth fydd yr effaith ar yr economi yn gyffredinol nac ar gyllid Awdurdodau Lleol.
Gwerth Eiddo	Mae'r Awdurdod yn ailbrisio ei asedau bob 5 mlynedd. Cafodd y prisiad diwethaf ei gynnal yn 2015-16. Mae'n bosibl y gallai gwerthoedd eiddo amrywio'n fawr o fewn y cyfnod o bum mlynedd. Mae'n seilio ei brisiadau ar ragdybiaethau am gyflwr asedau, oes ddefnyddiol, gwerth gweddilliol ac amodau'r farchnad. Mae'r wybodaeth orau sydd ar gael yn sail i'r farn hon, a phriswyr cymwys sy'n darparu'r farn, ond mae'n dal yn seiliedig ar amcangyfrifon.	Byddai amrywiad yng ngwerth eiddo yn effeithio ar y gwerthoedd sydd yn y Fantolen ac ar yr hyn a godir ar y dibrisiad cyfatebol.

3. EITEMAU PERTHNASOL INCWM A CHOSTAU

Yn 2017/18, penderfynodd yr Awdurdod rag-dalu tair blynedd o'r cyfandaliad sy'n ddyledus gan y cyflogwr i Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol. Gwnaed hyn er mwyn gwireddu'r disgownt o £0.138m dros y cyfnod tair blynedd. Roedd yn rhaid i'r Awdurdod dalu'r cyfanswm ar gyfer y tair blynedd, sef £2.164m yn ystod 2017/18. Roedd y driniaeth gyfrifo yn cydnabod £0.695m fel cyfraniad lwmp swm yng nghyfrifon 2017/18 a thaliad ymlaen llaw o £1.468m (taliadau lwmp swm 2018/19 a 2019/20) ar 31ain Mawrth 2018. Ar 31ain Mawrth 2019, mae'r Awdurdod wedi cydnabod £0.721m yng nghyfrifon 2018/19 ac mae wedi trin y cyfraniad lwmp swm olaf o £0.747m fel taliad ymlaen llaw o fewn asedau cyfredol.

4. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Mae'r Datganiad o Gyfrifon wedi ei awdurdodi i'w gyhoeddi gan Drysorydd yr Awdurdod Tân ac Achub ar 29ain Gorffennaf 2019. Mae digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yn golygu digwyddiadau rhwng diwedd y cyfnod adrodd (31ain Mawrth 2019) a dyddiad cymeradwyo'r datganiadau arianno i'w cyhoeddi (29ain Gorffenaf 2019).

Y mae dau fath o ddigwyddiad a all ddigwydd ar ôl y cyfnod adrodd a bydd rhaid addasu'r Datganiad o Gyfrifon yn unol â'r ddau gategori canlynol:

<u>Digwyddiadau addasu</u>: rhai sydd yn dangos tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y Fantolen – os yn berthnasol, rhaid diwygio'r datganiadau a nodiadau terfynol yn y Datganiad o Gyfrifon i adlewyrchu effaith y digwyddiadau hyn.

Digwyddiad addasu sydd yn gysylltiedig â'r dyfarniad llys yn Rhagfyr 2018, pan aeth y Llys Apêl yn groes i benderfyniad y Llywodraeth, gan ddyfarnu bod y newidiadau i gynlluniau pensiwn yn gwahaniaethu yn erbyn grŵp o ddiffoddwyr tân a grŵp o farnwyr a hynny ar sail oedran. Cyfeirir at yr achosion hyn fel McCloud/Sergeant. Mae'r Llywodraeth wedi gwneud cais am ganiatâd i apelio yn erbyn y penderfyniad ond ddydd Iau, 27ain Mehefin 2019, fe wrthododd yr Uchel Lys gais y Llywodraeth. Roedd tystiolaeth ddigonol bod y dyfarniadau hyn yn berthnasol i Gynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân a'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol ac roedd data digonol yn ogystal i wneud amcangyfrifiad dibynadwy at ddibenion cyfrifo. Ar y sail hon rydym wedi cynnwys yr amcangyfrifiad ar effaith y cynlluniau hyn yn ein datganiadau ariannol trwy gynyddu cost gwasanaeth blaenorol £12.883yn ystod y flwyddyn, a chodi ein goblygiadau pensiwn ar ddiwedd y cyfnod yr un faint.

<u>Digwyddiadau na ellir mo'u haddasu</u>: rhaid sydd yn arwyddocaol o'r amodau a gododd ar ôl dyddiad y Fantolen – ni fydd y datganiadau ariannol a'r nodiadau yn y Datganiad o Gyfrifon yn cael eu diwygio i adlewyrchu'r digwyddiadau hyn, ond mae'n bosib y bydd nodiadau eglurhaol ychwanegol yn cael eu hychwanegu.

5. DADANSODDIAD O WARIANT A CHYLLID

Mae'r datganiad yn dangos sut mae gwariant blynyddol yn cael ei ddefnyddio ac yn cael ei ariannu o adnoddau (grantiau, cyfraniadau ac ati) gan awdurdodau lleol o'i gymharu ag adnoddau a ddefnyddir neu a enillir gan awdurdodau yn unol ag arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol. Mae hefyd yn dangos sut mae'r gwariant hwn yn cael ei ddyrannu er mwyn gwneud penderfyniadau yn unol â'r math o wariant a wnaed. Mae Incwm a Gwariant, y rhoddir cyfrif amdanynt dan arferion cyfrifyddu a dderbynnir yn gyffredinol (GAAP), yn cael eu cyflwyno'n llawnach yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

2017/18				2018/19		
Gwariant Net i'w godi ar y Gronfa	Addasiadau rhwng y sail Cyfrifyddu a Chyllid	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfa		Gwariant Net i'w godi ar y Gronfa Gyffredinol	Addasiadau rhwng y sail Cyfrifyddu a Chyllid	Gwariant Net yn y Datganiad Cynhwysfa
£'000	£'000	£'000		£'000	£'000	£'000
24,361	(944)	23,417	Gweithwyr	24,737	11,730	36,467
1,765	0	1,765	Adeiladau	1,832	0	1,832
1,008	0	1,008	Trafnidiaeth	1,075	0	1,075
4,550	(27)	4,523	Cyflenwadau a Gwasanaethau	4,615	(25)	4,590
828	0	828	Gwasanaethau Cefnogi	832		832
2,637	1,592	4,229	Costau Ariannu Cyfalaf	2,649	855	3,504
						0
(1,869)	(204)	(2,073)	Incwm	(1,728)	5	(1,723)
33,280	**417**	**33,697**	**Cyfanswm Net y Gwasanaeth wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymr**	**34,012**	**12,565**	**46,577**
			Incwm a Gwariant Eraill			
0	8,445	8,445	Addasiadau Incwm a Gwariant Eraill	0	8,481	8,481
(33,161)	0	(33,161)	Treth a Incwm Grant Amhenodol	(33,493)		(33,493)
0	0	0	Cyfraniad i/(o) grongeydd wrth gefn	163		163
119	**8,862**	**8,981**	**Gwasanaeth**	**682**	**21,046**	**21,728**
		(2,150)	Balans Agoriadol Cronfa Gyffredinol			(2,057)
		118	Diffyg ym Malans y Gronfa Gyffredinol am y Flwyddyn			681
		(25)	Symudiadau eraill heb eu cynnwys uchod h.y. Cronfeydd wedi eu Clustnodi			
		(2,057)	**Balans y Gronfa Gyffredinol ar ddiwed dy flwyddyn**			**(1,376)**

Nodiadau i'r Dadansoddiad Gwariant a Chyllid

	2018/19			
	Addasiad i Ddiben Cyfalaf	Newid Net ar gyfer yr Addasiad Pensiwn	Gwahaniaethau Eraill	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gweithwyr	0	11,637	93	11,730
Cyflenwadau a Gwasanaethau	0	0	(25)	(25)
Gwasanaethau Cefnogi	0	0	0	0
Costau Ariannu Cyfalaf	1,364	0	(509)	855
Income	(7)	0	12	5
Cost Net y Gwasanaeth	**1,357**	**11,637**	**(429)**	**12,565**
Incwm a Gwariant Arall				
Addasiadau Incwm a Gwariant Arall	0	7,960	521	8,481
Gwahaniaeth rhwng Gwarged neu ddiffyg y Gronfa Gyffredinol a Gwarged neu ddiffyg CIES ar ddarparu gwasanaethau	**1,357**	**19,597**	**92**	**21,046**

	2017/18			
	Addasiad i Ddiben Cyfalaf	Newid Net ar gyfer yr Addasiad Pensiwn	Gwahaniaethau Eraill	Cyfanswm Addasiadau
	£'000	£'000	£'000	£'000
Gweithwyr	0	(920)	(24)	(944)
Cyflenwadau a Gwasanaethau	0	0	(27)	(27)
Costau Ariannu Cyfalaf	2,048	0	(455)	1,593
Incwm	(207)	0	3	(204)
Cost Net y Gwasanaeth	**1,841**	**(920)**	**(503)**	**418**
Incwm a Gwariant Arall				
Addasiadau Incwm a Gwariant Arall	(22)	7,989	479	8,446
Gwahaniaeth rhwng Gwarged neu ddiffyg y Gronfa Gyffredinol a Gwarged neu ddiffyg CIES ar ddarparu gwasanaethau	**1,819**	**7,069**	**(24)**	**8,864**

6.DADANSODDIAD MANWL O WARIANT AC INCWM

2017/18 £'000		2018/19 £'000
	GWARIANT	
23,393	Cyflogau	23,869
313	Costau Hyfforddi	319
474	Taliadau Pensiwn	450
181	Costau Staff Eraill	98
24,361	Cyfanswm Costau Gweithwyr	24,736
1,765	Adeiladau	1,832
1,008	Trafnidiaeth	1,075
4,550	Cyflenwadau a Gwasanaethau	4,616
827	Gwasanaethau Cefnogi	832
2,636	Costau Ariannu Cyfalaf	2,649
35,147	**CYFANSWM GWARIANT**	**35,740**
(1,868)	**INCWM**	**(1,728)**
33,279	**COSTAU GWEITHREDU NET**	**34,012**
50	Cyfraniad i Gronfeydd ar gyfer Offer a Cherbydau	0
(75)	Cyfraniad i/(o) Gronfeydd a Glustnodwyd	130
(93)	Cyfraniad i/(o) Gronfeydd Cyffredinol	(649)
(33,161)	Incwm o Gyfraniadau	(33,493)
0	**GWEDDILL/DIFFYG AR GYFER Y FLWYDDYN**	**0**

Cysoni Incwm a Gwariant y Gwasanaeth a gyflwynwyd yn y Cyfrifon Rheolaeth â Chost Gwasanaethau yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant

Mae'r cysoniad hwn yn dangos sut mae'r ffigurau sydd yn y Datganiad Dadansoddi Gwariant a Chyllid yn gysylltiedig â'r symiau sydd yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

2017/18 £'000			2018/19 £'000	
	33,279	Gwariant Net yn Nadansoddiad y Gwasanaeth		34,012
		Symiau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr sydd heb eu hadrodd i'r rheolwyr yn y Dadansoddiad		
3,291		Dibrisiad	3,148	
(596)		Rhyddhau Grant Llywodraeth	(143)	
803		Rhyddhau o Gronfa Grant Wrth Gefn	0	
(920)		IAS 19 – Addasiad Pensiynau (Nodyn 35)	11,637	
671		Amhariad	499	
(24)		Absenoldebau Cronedig	93	
(147)	3,078	Addasiad Dibrisiad CAA/Gwaredu Asedau	0	15,234
		Symiau yn y Dadansoddiad sydd heb eu cynnwys yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr		
(2,181)		Ad-dalu Dyledion (MRP)	(2,140)	
(455)		Llog a dalwyd	(509)	
3		Llog a gafwyd	12	
(27)	(2,660)	Diffyg Cyfrif Masnachu	(25)	(2,662)
	33,697	**Cost Gwasanaethau yn y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr**		**46,584**

7. ADDASIADAU RHWNG Y SAIL CYFRIFYDDU A'R SAIL ARIANNU DAN REOLIADAU

Mae'r nodyn hwn yn rhestru'r addasiadau a wneir i'r holl Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a gydnabyddir gan yr Awdurdod yn y flwyddyn, a hynny yn unol â'r arfer cyfrifyddu priodol i'r adnoddau a enwir gan y darpariaethau statudol fel rhai sydd ar gael i'r Awdurdod ar gyfer cwrdd â gwariant cyfalaf a refeniw yn y dyfodol.

2018/19	**Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio**				**Cronfeydd wrth gefn na**
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	**Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'I glustnodi**	**Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf**	**Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defynddio**	**Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid defynyddnio**
	£'000	**£'000**	**£'000**	**£'000**	**£'000**
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu:					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	3,647	0	0	3,647	(3,647)
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	0	0	0	0	0
Enillion ar Waredu	(8)	0	0	(8)	8
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	(143)	0	0	(143)	143
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	(2,140)	0	0	(2,140)	2,140
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Cyfraniadau pensiynau cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol I bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(8,627)	0	0	(8,627)	8,627
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddion ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	28,224	0	0	28,224	(28,224)
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu neu credudu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Addasiad i'r Gronfa Grantiau Wrth Gefn	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig	0	0	0	0	0
Swm y mae'r tâl swyddog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i dâl y gellir ei godi yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	93	0	0	93	(93)
Cyfanswm Addasiadau	**21,046**	**0**	**0**	**21,046**	**(21,046)**

2017/18	Cronfeydd wrth gefn gellid defnyddio				Cronfeydd wrth gefn na ellid ddefnyddio
	Balans Cronfa wrth GefnGyffredinol	Cronfa wrth Gefn Cyfalaf wedi'I glustnodi	Cronfa wrth Gefn Talebion Cyfalaf	Cyfanswm Cronfeydd wrth gefn gellid defynddio	Symudiad yn y Cronfeydd wrth Gefn nas ellid
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Addasiadau'n bennaf yn ymwneud â Chyfrif Cyfalaf wedi'i addasu:					
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu/credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Costau ar gyfer dibrisiad a nam ar asedau anghyfredol	3,962	0	0	3,962	(3,962)
Ailbrisio (colledion)/enillion ar Eiddo ac Offer	(147)	0	0	(147)	147
Enillion ar Waredu	(22)	0	0	(22)	22
Grantiau cyfalaf a chyfraniadau wnaed	(596)	0	0	(596)	596
Cynnwys yr eitemau heb eu debydu na'u credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr:					
Darpariaeth Statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf	(2,181)	0	0	(2,181)	2,181
Addasiadau'n bennaf yn ymwuend â Chronfa wrth Gefn Talebau Cyfalaf					
Trosglwyddo elw gwerthiant ariannol a gredydwyd fel rhan o'r gwerthiant ennill/colli i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0	0	0	0	0
Defnydd o gronfa wrth gefn talebau cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	0	0	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cronfa wrth Gefn Pensiynau					
Cyfraniadau pensiynau cyflogwyr a thaliadau uniongyrchol I bensiynwyr sy'n daladwy yn y flwyddyn	(7,871)	0	0	(7,871)	7,871
Gwrthdroi eitemau'n berthnasol i fuddion ymddeol wedi'u debydu neu credydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr (gweler Nodyn 20)	14,940	0	0	14,940	(14,940)
Gwrthdroi eitemau wedi'u debydu neu credudu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr					
Addasiad i'r Gronfa Grantiau Wrth Gefn	803	(803)	0	0	0
Addasiad yn bennaf yn ymwneud a'r Cyfrif Absenoldebau Cronedig	0	0	0	0	0
Swm y mae'r tâl swyddog a godir ar y Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr ar sail croniadau yn wahanol i dâl y gellir ei godi yn y flwyddyn yn unol â gofynion statudol	(25)	0	0	(25)	25
Cyfanswm Addasiadau	**8,863**	**(803)**	**0**	**8,060**	**(8,060)**

8. TROSGLWYDDIADAU I'R CRONFEYDD A GLUSTNODWYD AC OHONYNT

Mae'r Nodyn hwn yn rhestru'r trosglwyddiadau i'r cronfeydd wrth gefn, ac ohonynt, ers 1Ebrill 2018.

	Balans 1 Ebrill 2017 £000	Trosglwy -ddiadau allan 2017/18 £000	Trosglwy -ddiadau i mewn 2017/18 £000	**Balans 31 Mawrth 2018 £000**	Trosglwy -ddiadau allan 2017/18 £000	Trosglwy -ddiadau i mewn 2018/19 £000	**Balans 31 Mawrth 2019 £000**
Cronfa Gyffredinol	**(2,150)**	142	(48)	**(2,056)**	680	0	**(1,376)**
Cronfeydd wrth gefn grantiau a rhai a glustnodwyd	**(1,551)**	912	0	**(639)**	0	(130)	**(769)**
Cyfanswm	**(3,701)**	**1,054**	**(48)**	**(2,695)**	**680**	**(130)**	**(2,145)**

9. GWARIANT AC INCWM GWEITHREDU ERAILL

2017/18 £'000		**2018/19 £'000**
27	(Gwarged) / Diffyg ar Weithredoedd Masnachu (gweler Nodyn 25)	25
(22)	(Enillion) neu Golledion wrth waredu asedau anghyfredol	(8)
5	**Cyfanswm**	**17**

10. INCWM A GWARIANT CYLLID A BUDDSODDIADAU

2017/18 £000		**2018/19 £000**
454	Llog yn daladwy a ffioedd tebyg	509
(3)	Llog	(12)
7,989	Llog Net ar yr ymrwymiad budd diffiniedig net	7,960
8,440	**Cyfanswm**	**8,457**

11. TRETHIANT AC INCWM GRANT AMHENODOL

Isod, nodir y cyfraniadau gan yr Awdurdodau Cyfansoddol:

Cyfraniad 2017/2018 £	**Awdurdod**	**Cyfraniad 2018/2019 £**
5,539,433	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	5,589,830
3,330,579	Cyngor Sir Ynys Môn	3,356,175
5,851,817	Cyngor Gwynedd	5,914,137
4,524,683	Cyngor Sir Ddinbych	4,568,797
7,339,795	Cyngor Sir y Fflint	7,409,315
6,574,970	Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam	6,654,624
33,161,277	**Cyfanswm**	**33,492,878**

12. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER AC ASEDAU ANNIRIAETHOL

Caiff yr asedau eu prisio fel yr amlinellir yn Nodyn 4 a Nodyn 17 o'r Polisïau Cyfrifyddu. Isod, ceir manylion yr asedau a oedd yn cael eu dal ar 31 Mawrth 2019 a ffigurau cymharol 31 Mawrth 2018, ynghyd â manylion symudiad yn ystod y flwyddyn.

2018-2019	*Tir ac Adeiladau*	*Cerbydau a Pheir-iannau*	*Seilwaith*	*Asedau wrthi'n cael eu hadeiladu*	*Eiddo, Peiriannau ac Offer*	*Asedau Anniriaeth ol*	*Asedau a gedwir i'w gwerthu*
	£'000	*£'000*	*£'000*	*£'000*	*Total £'000*	*Total £'000*	*Total £'000*
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2018	**38,640**	**29,035**	**260**	**6**	**67,941**	**864**	**0**
Ychwanegiadau	582	471	0	504	1,558	299	0
Gwarediadau	0	(913)	0	0	(913)	0	0
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(499)	0	0	0	(499)	0	0
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Mawrth 2019	**38,723**	**28,593**	**260**	**510**	**68,087**	**1,163**	**0**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2018	(2,314)	(15,389)	(249)	0	(17,952)	(152)	0
Dibrisiad am y Flwyddyn	(816)	(2,171)	(2)	0	(2,989)	(160)	0
Gwarediadau	0	813	0	0	813	0	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2019	**(3,130)**	**(16,747)**	**(251)**	**0**	**(20,128)**	**(312)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2019	**35,593**	**11,846**	**9**	**510**	**47,959**	**851**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2018	**36,326**	**13,646**	**11**	**6**	**49,989**	**712**	**0**

2017-2018	*Tir ac Adeiladau*	*Cerbydau a Pheir-iannau*	*Seilwaith*	*Asedau wrthi'n cael eu hadeiladu*	*Eiddo, Peiriannau ac Offer*	*Asedau Anniriaeth ol*	*Asedau a gedwir i'w gwerthu*
	£'000	*£'000*	*£'000*	*£'000*	*Cyfanswm £'000*	*Cyfanswm £'000*	*Cyfanswm £'000*
Gwerth Llyfr Gros ar 1 Ebrill 2017	**38,428**	**29,637**	**260**	**720**	**69,045**	**566**	**411**
Ychwanegiadau	793	2,571	0	0	3,364	366	0
Ailddosbarthu Asedau sydd wrthi'n cael eu Hadeiladu	0	714	0	(714)	0	0	0
Ailbrisio Cynyddiadau (Gostyngiadau)	147	0	0	0	147	0	0
Gwarediadau	(147)	(3,674)	0	0	(3,821)	(192)	(411)
Amhariad/Cyfalafu dan Statud	(581)	(21)	0	0	(602)	(68)	0
Ailddosbarthu Asedau	0	(192)	0	0	(192)	192	0
Gwerth Llyfr Gros ar 31 Mawrth 2018	**38,640**	**29,035**	**260**	**6**	**67,941**	**864**	**0**
Dibrisiad Cronedig ar 1 Ebrill 2017	(1,499)	(16,867)	(248)	0	(18,614)	(65)	0
Dibrisiad am y Flwyddyn	(815)	(2,388)	(1)	0	(3,204)	(87)	0
Ailddosbarthu Asedau	0	192	0	0	192	(192)	0
Gwarediadau	0	3,674	0	0	3,674	192	0
Dibrisiad Cronedig ar 31 Mawrth 2019	**(2,314)**	**(15,389)**	**(249)**	**0**	**(17,952)**	**(152)**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2019	**36,326**	**13,646**	**11**	**6**	**49,989**	**712**	**0**
GWERTH LLYFR NET AR 31 MAWRTH 2018	**36,929**	**12,770**	**12**	**720**	**50,431**	**501**	**411**

Cafodd y prisiad llawn diwethaf o'r eiddo ei gynnal ar 1 Ebrill 2015 gan Wilks Head and Eve, sef cwmni prisio o Lundain. Mae'r lle swyddfeydd wedi eu prisio ar werth eu defnydd presennol, ac mae'r gorsafoedd tân ar gost amnewid dibrisiedig. Er mwyn cydymffurfio â'r Cod Ymarfer, fe wnaeth y prisiwr amcangyfrif yr oes sydd ar ôl i holl adeiladau'r Awdurdod. Mae dibrisiad yn seiliedig ar y Dull Beacon pan fo amcangyfrif yn cael ei wneud o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna, defnyddir y dull cyfartaledd wedi'i bwysoli i bennu canran dibrisiad llinell syth. I Orsafoedd Tân, 2.45% yw'r ganran a ddefnyddir, a 2.21% i Adeiladau Swyddfa. Mae asedau eraill yn cael eu cydnabod ar sail cost hanesyddol, sef procsi ar gyfer y gost gyfredol ar asedau oes fer ac wedi'u dibrisio dros eu hoes ddefnyddiol.

13. OFFERYNNAU ARIANNOL

Categorïau Offerynnau Ariannol

Mae'r categorïau canlynol o offerynnau ariannol yn cael eu cario yn y Fantolen:

	Tymor Hir		Cyfredol	
	31 Mawrth 2019	31 Mawrth 2018	31 Mawrth 2019	31 Mawrth 2018
	£'000	£'000	£'000	£'000
Buddsoddiadau				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	0	0	550	1,425
Asedau ariannol sydd ar gael i'w gwerthu	0	0	0	0
Cyfanswm Buddsoddiadau	**0**	**0**	**550**	**1425**
Dyledwyr				
Benthyciadau a swm sy'n dderbyniadwy	0	0	0	0
Asedau ariannol a wnaed ar gyfansymiau cytundeb	0	0	0	0
Cyfanswm Dyledwyr	**0**	**0**	**0**	**0**
Benthyciadau				
Llog a gasglwyd	0	0	142	155
Rhwymedigaeth ariannol ar gost armoteiddio	12,504	15,898	19,971	19,547
Cyfanswm Benthyciadau	**12,504**	**15,898**	**20,113**	**19,702**
Credydwyr				
Rhwyedigaethau ariannol a wnaed ar gyfanswm	0	0	3,269	3,203
Cyfanswm Credydwyr	**0**	**0**	**3,269**	**3,203**

Nodyn 1 – Dan y gofynion cyfrifyddu, mae'r gwerth i'w gario o werth yr offeryn ariannol yn cael ei ddangos yn y fantolen, sy'n cynnwys y prif swm y cafwyd ei fenthyg neu a roddwyd i'w fenthyg, ac addasiadau pellach ar gyfer costau torri neu fenthyciadau llog fesul cam (wedi'i fesur gan gyfrifiad cyfraddau llog effeithiol) gan gynnwys llog cronedig. Y gyfradd log effeithiol yw'r llog cronedig effeithiol sy'n dderbyniadwy o dan yr offeryn,

wedi'i addasu ar gyfer amorteiddio unrhyw bremiymau neu ddisgowntiau sy'n cael eu hadlewyrchu yn y pris prynu.

Nodyn 2 – Mae gwerth teg yn cael ei fesur drwy'r canlynol:

- Cyfeirio'n uniongyrchol at y dyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol; a/neu
- Amcangyfrif gan ddefnyddio techneg brisio.

Pan mae asedau'n cael eu nodi fel rhai wedi'u hamharu oherwydd ei bod yn debygol, oherwydd digwyddiad yn y gorffennol, na fydd taliadau dan y contract yn cael eu gwneud, bydd yr ased yn cael ei ysgrifennu i lawr a rhoddir cost ar y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.

Bydd unrhyw enillion a cholledion sy'n deillio o ddad-gydnabod yr ased yn cael eu credydu/debydu ar y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant.
Er nad oes angen darparu gwybodaeth fwy manwl, bydd angen gwybodaeth ychwanegol yn yr amgylchiadau canlynol, er mor annhebygol yw'r rheini:

- Unrhyw symudiadau anarferol;
- Dad-gydnabod offerynnau;
- Lwfans ar gyfer colledion credyd;
- Ailddosbarthu offerynnau;
- Sicrwydd cyfochrog;
- Diffyg-daliadau a thorri cytundebau.

Rhoddir esboniad mwy manwl o'r rhain isod.

Enillion/Colledion Offerynnau Ariannol

Dyma'r enillion a'r colledion sy'n cael eu cydnabod yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant mewn perthynas â'r offerynnau ariannol:

Enillion a Cholledion Offerynnau Ariannol				
	2017/18		2018/19	
	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000	Ymrwymiadau Ariannol Mesurir ymrwymiadau ar gost amorteiddiedig £000	Asedau Ariannol Benthyciadau a derbyniadau £000
Gwariant llog	455		509	
Cyfanswm y gwariant yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau	**455**		**509**	
Incwm llog		(3)		(12)
Cyfanswm yr incwm yn y Gwarged neu'r Diffyg ar Ddarparu Gwasanaethau		**(3)**		**(12)**
Enillion net/(colledion) am y flwyddyn	**(455)**	**3**	**(509)**	**12**

Benthyca Allanol

Mae'r benthyciadau sy'n weddill wedi dod trwy'r Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus ac ar y marchnadoedd ariannol. Mae'r tabl canlynol yn rhoi dadansoddiad o'r benthyciadau yn ôl adeg aeddfedu. Mae'r tabl isod yn eithrio'r llog am y flwyddyn sy'n cael ei ddangos fel rhan o'r benthyciadau tymor byr.

Ffynhonnell y Benthyciad	***Cyfradd Llog yn daladwy 2018/19 2017/18 %***	***Cyfyng-iadau cymeradwy Isafswm i Uchafswm %***	***Gwir % Mawrth 2018***	***Cyfanswm yn weddill at 31 Mawrth 2018 £'000***		***Gwir % Mawrth 2019***	***Cyfanswm yn weddill ar 31 Mawrth 2019 £'000***	
Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus	1.45 – 4.9 1.45 – 4.9				18,445			15,475
Benthyciadau'r Farchnad	0.82 – 0.98 0.43 – 0.80				17,000			17,000
DADANSODDIAD O'R BENTHYCIADAU YN ÔL ADEG AEDDFEDU								
O fewn 1 flwyddyn		0% - 55%	55.15		19,547	61.5		19,971
Rhwng 1 a 2 flynedd		0% - 50%	8.38	2,971		8.59	2,790	
Rhwng 2 a 5 mlynedd		0% - 50%	21.58	7,648		19.26	6,254	
Rhwng 5 a 10 mlynedd		0% - 75%	6.36	2,255		3.07	997	
Dros 10 mlynedd		0% - 100%	8.53	3,024		7.58	2,463	
CYFANSWM					**35,445**			**32,475**

Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy sy'n rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac ac Achub, ond mae'r holl fenthyciadau dan enw Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru.

14. GWERTH TEG ASEDAU AC YMRWYMIADAU SY'N CAEL EU CARIO AR GOST AMORTEIDDIEDIG

Mae'r ymrwymiadau ariannol a'r asedau ariannol a gynrychiolir gan fenthyciadau a derbyniadau yn cael eu cario ar y fantolen ar gost amorteiddiedig (mewn asedau/ymrwymiadau tymor hir gyda llog cronedig mewn asedau/ymrwymiadau cyfredol). Gellir asesu eu gwerth teg trwy gyfrifo gwerth presennol y llif arian sy'n digwydd dros weddill oes yr offerynnau, gan ddefnyddio'r rhagdybiaethau canlynol:

- O ran benthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a benthyciadau eraill sy'n daladwy, mae benthyciadau gan y Bwrdd wedi cael eu defnyddio i ddarparu gwerth teg dan weithdrefnau ad-dalu dyledion y Bwrdd;
- O ran benthyciadau a dderbynnir, defnyddiwyd y cyfraddau farchnad meincnod cyffredinol i ddarparu'r gwerth teg;
- Ni chydnabyddir ad-daliad cynnar nac amhariad;
- Pan fo offeryn yn aeddfedu ymhen llai na 12 mis, neu pan fo'n swm masnach neu'n swm derbyniadwy arall, cymerir mai'r gwerth teg yw'r swm sy'n cario neu'r swm ar y bil;
- Cymerir mai gwerth teg swm masnach neu swm derbyniadwy arall yw'r swm ar yr anfoneb neu'r bil.

Dyma'r gwerthoedd teg a gyfrifir:

	31-Mar-18		31-Mar-19	
	Swm Cario £'000	Gwerth Teg £'000	Swm Cario £'000	Gwerth Teg £'000
Dyled y BBGC	18,445	19,960	15,475	17,043
Dyled nad yw I'r BBGC	17,000	17,000	17,000	17,000
Cyfanswm y ddyled	**35,445**	**36,960**	**32,475**	**34,043**

Mae'r gwerth teg wedi cael ei gyfrifo gan gyfeirio'n benodol at ddyfynbrisiau a gyhoeddwyd mewn marchnad weithredol. Yn achos yr Awdurdod Tân, maent yn seiliedig ar bremiymau a fyddai'n daladwy pe ildiwyd benthyciadau'r BBGC ac maent yn darparu rhagamcan o'r llog ychwanegol sy'n daladwy i'w gymharu â'r un benthyciad ar gyfraddau cyfredol y farchnad â disgownt yn ôl i'r cyfnod presennol. Mae'r swm cludo yn eithrio'r llog cronedig fel yn nodyn 13.

15. RHESTRAU STOC

Isod, mae dadansoddiad o'r stoc a ddelir, a'r symudiadau yn ystod y flwyddyn fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2018 a 31 Mawrth 2019.

	Prif Storfeydd		Stoc Faniau Cludiant		Cyfansymiau	
	2017/18 £'000	***2018/19 £'000***	***2017/18 £'000***	***2018/19 £'000***	***2017/18 £'000***	***2018/19 £'000***
Balans ar ddechrau'r flw	510	541	26	23	536	564
Pryniadau	529	259	30	55	559	314
Cydnabyddir fel Gwariar flwyddyn	(498)	(342)	(33)	(57)	(531)	(399)
Balans sy'n weddill ar ddiwedd y flwyddyn	**541**	**458**	**23**	**21**	**564**	**479**

16. DYLEDWYR

2017/18 £'000		2018/19 £'000
255	Arall	433
3,917	Masnach	2,959
953	Taliad Ymlaen Llaw	1,215
5,125	**CYFANSWM DYLEDWYR**	**4,607**

17. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Mae’r arian gwirioneddol mewn llaw yn cynrychioli’r arian a ddangosir yn y Fantolen, ynghyd â’r trafodion nad effeithir arnynt o fewn y balans banc a oedd wedi ei glirio ar 31 Mawrth 2019. Mae’r tabl canlynol yn rhoi crynodeb o’r sefyllfa:

	31-Maw-18 £'000	31-Maw-19 £'000
Cyfrifon Galw Banc	1,425	550
Buddsoddiadau Tymor Byr	0	0
Cyfrifon Banc Cyfredol	20	(514)
Imprest Arian Mân	10	10
Cyfanswm yr Arian a Chyfwerth ag Arian	**1,455**	**46**

18. CREDYDWYR

2017/18 £'000		2018/19 £'000
677	Arall	773
2,871	Masnach	2,839
3,548	**CYFANSWM CREDYDWYR**	**3,612**

19. DARPARIAETHAU

Ar 31 Mawrth 2019, roedd gan yr Awdurdod ddarpariaethau yn werth £450k yn ymwneud ag ymrwymiadau tuag at weithwyr cyflogedig. Defnyddir y ddarpariaeth hon yn erbyn gwariant refeniw, pan fydd yn digwydd. i

	Balans Agoriadol £000	Symudiadau i mewn £000	Symudiadau allan £000	Balans Terfynol £000
Setliad Cyflog	180	315	(45)	450

20. CRONFEYDD DEFNYDDIADWY

Cronfeydd Cyffredinol

Doeth yw bod yr Awdurdod yn dal Cronfa Gyffredinol, a dyma’r meysydd lle disgwylir y bydd yn cael ei defnyddio:-
• codiadau cyflog;
• gostyngiad mewn arian grant.
£1,376k yw balans y gronfa ar 31 Mawrth 2019 (31 Mawrth 2018: £2,057k). Mae’r gostyngiad yn y gronfa wedi digwydd o ganlyniad i ddefnyddio’r gronfa wrth gefn i danategu’r gyllideb refeniw ar gyfer 2018/19.

Cronfeydd a Glustnodwyd

Sefydlwyd nifer o gronfeydd a glustnodwyd ar gyfer cynlluniau y mae'r Awdurdod wedi cytuno i'w hariannu.

	Balans 1 Ebrill 17 £'000	Trosglwyddiadau i mewn/(allan) 2017/18 £'000	Balans 31 Mawrth 18 £'000	Trosglwyddiadau i mewn/(allan) 2018/19 £'000	Balans 31 Mawrth 19 £'000
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Pensiynau	100	(56)	44	41	85
Cynllun Radio	300	0	300	0	300
Gostyngiad Grant ADTC/Hyfforddiant	195	0	195	0	195
Cronfa Wrth Gefn ar gyfer Llog	100	0	100	0	100
Prynu Cerbydau	53	(53)	0	0	0
Atgyweirio Hydrantau Tân	0	0	0	90	90
Cyfansymiau	**748**	**(109)**	**639**	**131**	**770**

Cronfeydd Grantiau

Dan Safonau IFRS, mae unrhyw grantiau a dderbyniwyd gan yr Awdurdod ar gyfer cynlluniau penodol, ond sydd heb gael eu defnyddio yn y flwyddyn, yn cael eu dangos dan Grantiau Cyfalaf a dderbyniwyd ymlaen llaw.

<u>Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy</u>

31-Maw-2018 £'000		31-Maw-2019 £'000
2,057	Cronfeydd Cyffredinol	1,375
639	Cronfeydd a Glustnodwyd	770
2,696	**Cyfanswm Cronfeydd Defnyddiadwy**	**2,145**

21. CRONFEYDD ANNEFNYDDIADWY

31-Maw-2018 £'000		31-Maw-2019 £'000
9,460	Cronfa Ailbrisio	9,244
7,323	Cyfrif Addasu Cyfalaf	6,183
(313,110)	Cronfa Bensiynau	(332,209)
(216)	Cyfrif Absenoldebau Cronedig	(309)
(296,543)	**Cyfanswm Cronfeydd Annefnyddiadwy**	**(317,091)**

Cronfa Ailbrisio

Mae'r Gronfa Ailbriso yn cynnwys yr enillion a wnaed gan yr Awdurdod sy'n deillio o gynnydd yng ngwerth ei Eiddo, ei Beiriannau a'i Offer.

Bydd y balans yn cael ei ostwng pan fo asedau gydag enillion cronedig yn:

- cael eu hailbrisio am i lawr, neu'n cael eu hamharu a'r enillion yn cael eu colli
- cael eu defnyddio i ddarparu gwasanaethau, a'r enillion yn cael eu treulio trwy ddibrisiad, neu'n
- cael eu gwaredu, a'r enillion yn cael eu gwireddu.

Nid yw'r Gronfa ond yn cynnwys enillion cronedig ers 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad pryd y crëwyd y Gronfa. Mae enillion cronedig sy'n deillio cyn y dyddiad hwnnw yn cael eu cyfuno yn y balans ar y Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2017/18 £'000	Cronfa Ailbrisio	2018/19 £'000
9,676	**Balans ar 1 Ebrill**	**9,460**
0	Ailbrisio asedau am i fyny/Cael gwared ar y Dibrisiad	0
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf drwy CCIG	0
0	Addasiad o'r Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
(216)	Gwahaniaeth rhwng dibrisiad gwerth teg a dibrisiad cost hanesyddol	(216)
0	Gwaredu Asedau net	0
9,460	**Balans ar 31 Mawrth**	**9,244**

Cyfrif Addasu Cyfalaf

Mae'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn amsugno'r gwahaniaethau amseru sydd rhwng y trefniadau gwahanol ar gyfer rhoi cyfrif am dreuliant asedau anghyfredol ac ar gyfer ariannu caffael, adeiladu neu wella'r asedau hynny dan y darpariaethau statudol.

Debydir y Cyfrif gyda chost caffael, adeiladu neu wella gan fod dibrisiad, colled amhariad ac amorteiddiad yn cael eu codi ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant (gyda chofnodion cyson o'r Gronfa Ailbrisio i drosi ffigurau gwerth teg yn sail cost hanesyddol). Credydir y Cyfrif gyda'r symiau a neilltuwyd gan yr Awdurdod fel arian ar gyfer costau caffael, adeiladu a gwella. Mae'r Cyfrif yn cynnwys enillion a cholledion cronedig ar Eiddo Buddsoddi, ac enillion a gydnabuwyd ar asedau rhoddedig sydd eto i gael eu treulio gan yr Awdurdod.

Mae'r Cyfrif hefyd yn cynnwys enillion prisio a gronnwyd ar Eiddo, Peiriannau ac Offer cyn 1 Ebrill 2007, sef y dyddiad pryd y crëwyd y Gronfa Ailbrisio ar gyfer dal enillion o'r fath.

2017/18 £'000	Cyfrif Addasiadau Cyfalaf	2018/19 £'000
8,037	Balans ar 1 Ebrill	7,323
	Gwrthdroi eitemau sy'n berthnasol i wariant cyfalaf wedi'i ddebydu neu'i gredydu i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	
(411)	▪ Cyfanswm yr asedau anghyfredol a ddilëwyd ar ôl cael gwared arnynt neu eu gwerthu fel rhan o enillion/colledion gwaredu'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	(100)
(3,745)	▪ Taliadau am ddibrisiad ac amhariad asedau anghyfredol	(3,432)
0	▪ Addasiadau i'r Gronfa Ailbrisio drwy'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr	0
0	▪ Addasiadau i'r symiau a ddilëwyd o'r Gronfa Ailbrisio	0
(4,156)	Swm net wedi'i ysgrifennu allan o gost yr asedau anghyfredol a ddefnyddiwyd yn y flwyddyn	(3,532)
	Cyllido cyfalaf a wnaed yn y flwyddyn:	
569	▪Defnydd o Gronfa Wrth Gefn Talebion Cyfalaf i ariannu gwariant cyfalaf newydd	107
692	▪ Grantiau cyfalaf a chyfraniadau a gredydwyd i'r Datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr a ddefnyddiwyd ar gyfer ariannu cyfalaf	144
2,181	▪ Darpariaeth statudol ar gyfer ariannu buddsoddiad cyfalaf a gostiwyd yn erbyn y cronfa gyffredinol	2,140
(714)		(1,140)
7,323	**Balans ar 31 Mawrth**	**6,183**

Mae’r nodiadau gwrthgyferbyniol ar gyfer dibrisio, costau amhariad ac ailbrisio yn cael eu rhoi naill ai ar y Gronfa Ailbrisio neu’r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn ôl y meini prawf uchod. Mae’r tabl isod yn dangos y trafodion a wnaed ar y Gronfa Ailbrisio a’r Cyfrif Addasu Cyfalaf.

2017/18	Datganiad Ased Sefydlog (Nodyn 12)	Cronfa Ailbrisio	Cyfrif Addasu Cyfalaf	Cyfansymiau
Dibrisiad	(3,291)	(216)	(3,075)	(3,291)
Amhariad	(670)	0	(670)	(670)
Cyfanswm	**(3,961)**	**(216)**	**(3,745)**	**(3,961)**

2018/19	Datganiad Ased Sefydlog (Nodyn 12)	Cronfa Ailbrisio	Cyfrif Addasu Cyfalaf	Cyfansymiau
Dibrisiad	(3,149)	(216)	(2,933)	(3,149)
Amhariad	(599)		(599)	(599)
Cyfanswm	**(3,748)**	**(216)**	**(3,532)**	**(3,748)**

Cronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau

Mae’r Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn amsugno’r gwahaniaethau amseru sy’n digwydd oherwydd y trefniadau gwahanol ar gyfer cyfrifyddu buddion ôl-gyflogi a buddion ariannu yn unol â’r darpariaethau statudol.

Mae’r Awdurdod yn rhoi cyfrif am fuddion ôl-gyflogi yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant gan fod y buddion yn cael eu hennill gan weithiwyr sy’n cronni blynyddoedd o wasanaeth, gan ddiweddaru’r ymrwymiadau a gydnabyddir i adlewyrchu chwyddiant, newid rhagdybiaethau ac adenillion buddsoddiadau ar unrhyw adnoddau a neilltuir i gwrdd â’r costau. Fodd bynnag, mae trefniadau statudol yn ei gwneud yn ofynnol i unrhyw fuddion a enillir gael eu hariannu gan fod yr Awdurdod yn gwneud cyfraniadau cyflogwr i’r cronfeydd pensiwn neu yn y pen draw yn talu unrhyw bensiynau y mae’n gyfrifol amdanynt yn uniongyrchol. Felly, mae’r balans debyd ar y Gronfa wrth gefn ar gyfer Pensiynau yn dangos diffyg sylweddol yn y buddion a enillwyd gan weithwyr blaenorol a chyfredol a’r adnoddau y mae’r Awdurdod wedi eu neilltuo ar eu cyfer.

Bydd y trefniadau statudol yn sicrhau y bydd arian wedi ei neilltuo erbyn yr adeg y bydd angen talu’r buddion i’w talu.

2017/18 £'000	**SYMUDIADAU ar y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU**	**2018/19 £'000**
(304,626)	Balans Agoriadol 1 Ebrill	**(313,110)**
(14,940)	Gwrth-droi eitemau a ddebydir i Ddarparu Gwasanaeth yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	(28,224)
7,871	Cyfraniadau pensiwn y cyflogwr a thaliadau uniongyrchol i bensiynwyr yn y flwyddyn	8,627
(1,415)	Ailfesur yr ymrwymiad budd diffiniedig net	498
(8,484)	**SYMUDIAD AR Y GRONFA WRTH GEFN AR GYFER PENSIYNAU**	**(19,099)**
(313,110)	**BALANS TERFYNOL**	**(332,209)**

Cyfrif Absenoldebau Cronedig

Mae’r Cyfrif Absenoldebau Cronedig yn amsugno’r gwahaniaethau a fyddai fel arall yn digwydd ar falans y Gronfa Cyffredinol o ganlyniad i absenoldebau digolledol a enillwyd ond na chymerwyd yn y flwyddyn, e.e. hawl i wyliau blynyddol wedi ei gario drosodd ar 31 Mawrth. Mae trefniadau statudol yn mynnu bod yr ardrawiad ar Falans y Gronfa Gyffredinol yn cael ei niwtraleiddio trwy drosglwyddo i mewn neu allan o’r Cyfrif.

2017/18 £’000	**Cyfrif Absenoldebau Cronedig**	**2018/19 £’000**
(241)	**Balans ar 1 Ebrill**	**(216)**
241	Setlo neu ganslo croniad a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn flaenorol	216
(216)	Symiau a gronnwyd ar ddiwedd y flwyddyn gyfredol	(309)
(216)	**Balans ar 31 Mawrth**	**(309)**

22. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU GWEITHREDU

2017/18 £'000		2018/19 £'000
8,981	**(Gwarged)/Diffyg Net ar Ddarparu Gwasanaethau**	**21,728**
	Addasiadau i (warged)/diffyg net ar gyfer symudiadau anariannol	
28	Cynnydd/(gostyngiad) yn y Stoc	(85)
2,658	Cynnydd/(Gostyngiad) yn y Dyledwyr	(2,116)
(992)	Cynnydd)/(Gostyngiad) yn y Credydwyr	787
(3,291)	Cost Dibrisio	(3,149)
569	Cyfraniadau a Dderbyniwyd/Derbyniadau Cyfalaf	250
(7,056)	Addasiadau Pensiwn IAS 19	(19,597)
(671)	Codi am Amhariad	(599)
147	Addasiad Ailbrisio Cyfrif Addasu Cyfalaf	0
(180)	Cyfraniad (i)/o Wahanol Ddarpariaethau	(270)
0	Eitemau anariannol eraill sydd wedi eu costio i'r gwarged neu ddiffyg net ar ddarparu gwasanaethau	(32)
25	Cronfa wrth gefn Absenoldebau Cronedig	(93)
(8,763)	**Llai Cyfanswm**	**(24,904)**
	Addasiadau am eitemau sydd yn y (Gwarged) neu'r Diffyg net ar Ddarparu Gwasanaethau sy'n Weithgareddau Buddsoddi ac Ariannu	
(455)	Llog a dalwyd	(509)
3	Llog a gafwyd	12
(452)	**Llai Cyfanswm**	**(497)**
(234)	**Llif Arian Net o Weithgareddau Gweithredu**	**(3,673)**

23. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU BUDDSODDI

2017/18 £'000		2018/19 £'000
3,729	Prynu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	1,856
(569)	Elw o werthu eiddo, peiriannau ac offer, eiddo buddsoddi ac asedau anniriaethol	(107)
(596)	Derbyniadau eraill o weithgareddau buddsoddi	(144)
2,564	**Llif arian net o weithgareddau buddsoddi**	**1,605**

24. DATGANIAD LLIF ARIAN – GWEITHGAREDDAU ARIANNU

2017/18 £'000		2018/19 £'000
(38,490)	Derbyniadau arian parod o fenthyca tymor byr a thymor hir	(17,637)
34,628	Ad-dalu benthyca tymor byr a thymor hir	20,617
452	Taliadau eraill am weithgareddau ariannu	497
(3,410)	**Llif arian net o weithgareddau ariannu**	**3,477**

25. GWEITHREDIADAU MASNACHU

Agorodd yr Awdurdod Orsaf Dân Gymunedol y Rhyl yn 2008-09. Mae'r cyfleuster yn darparu ystafelloedd cyfarfod ar gyfer y gymuned leol, a'r nod yw adennill costau ar yr incwm a dderbynnir o logi ystafelloedd a'r costau gweithredu. Mae'r crynodeb isod yn dangos yr holl incwm a gwariant am y flwyddyn hon a'r llynedd.

2017/18 £'000		**2018/19 £'000**
(23)	Trosiant	(25)
50	Gwariant	50
27	**Diffyg**	**25**

26. LWFANSAU AELODAU

2017/18 £		2018/19 £
	Lwfansau Blwyddyn Lawn	
10,415	Cadeirydd	10,445
5,415	Is-gadeirydd	5,445
5,415	Cadeirydd y Pwyllgor Archwilio	5,445
1,715	Aelod	1,745
57,888	Cyfanswm Lwfansau a dalwyd i Aelodau	**65,448**
7,789	Cyfanswm y Treuliau a dalwyd i Aelodau	**6,585**
65,677	**Cyfanswm a dalwyd i Aelodau**	72,033

27. TALIADAU SWYDDOGION

Taliadau i Uwch Swyddogion 2018/19 – Cyflog rhwng £60,000 a £150,000

TEITL SWYDD	Blwyddyn	CYFLOG (gan gynnwys ffioedd a lwfansau) £	TREULIAU A AD-DALWYD £	BUDD MEWN NWYDDAU (Darparu cerbyd) £	CYFANSWM (ac eithrio cyfraniad-au pensiwn) £	CYFRANIAD-AU PENSIWN £	CYFANSWM Y TALIADAU £
Prif Swyddog Tân	2017/18	123,515	135	6,757	130,407	36,703	167,110
	2018/19	125,674	126	4,398	130,198	36,650	166,848
Dirprwy Brif Swyddog Tân (Gadawodd 3ydd Rhagfyr2017)	2017/18	64,802	96	4,507	69,405	19,402	88,807
	2018/19	0	0	0	0	0	0
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2017/18	89,235	126	796	90,157	26,516	116,673
	2018/19	90,795	126	0	90,921	26,479	117,400
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol	2017/18	89,235	245	4,215	93,695	22,755	116,450
	2018/19	90,795	248	2,444	93,487	23,153	116,640
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol Dros Dro (Gadawodd 10fed Chwefror 2018)	2017/18	71,514	3	1,600	73,117	18,236	91,353
	2018/19	0	0	0	0	0	0
rif Swyddog Cynorthwyol (Cychwynnodd 1af Ebrill 2018)	2017/18	0	0	0	0	0	0
	2018/19	61,200	0	11,057	72,257	17,848	90,105
Prif Swyddog Cynorthwyol Dros Dro (Cychwynnodd 4ydd Rhagfyr 2017)	2017/18	19,516	237	0	19,753	5,708	25,461
	2018/19	61,200	126	0	61,326	17,848	79,174
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol (Cychwynnodd 3ydd Medi 2018)	2017/18	0	0	0	0	0	0
	2018/19	49,547	179	2,489	52,215	6,519	58,734
Trysorydd – Swyddog Adran 151 (15 Diwrnod y Flwyddyn)	2017/18	7,236	422	0	7,658	0	7,658
	2018/19	7,508	210	0	7,718	0	7,718

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw weithwyr sy’n cael cyflog uwch na £150k.

Mae’r Swyddog Monitro yn cael ei ddarparu gan Gyngor Sir y Fflint fel rhan o Gytundeb Lefel Gwasanaeth felly ni ddangosir unrhyw gostau unigolyn yn y tabl uchod. Ceir rhagor o wybodaeth ar gostau’r Swyddog Monitro yn Nodyn 31 – Partïon Cysyllrtiedig.

O ran swyddogion sy’n aelodau o Gynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, mae cyfraniad y cyflogwr yn cynnwys 14.7% o’u cyflog ynghyd â dosraniad o’r cyfandaliad sy’n daladwy i’r Gronfa Bensiwn ar sail canran o’r holl gyflog pensiynadwy.

Dyma nifer y gweithwyr cyflogedig yr oedd eu tâl yn £60,000 neu fwy, mewn bandiau o £5,000:

BAND TALIAD	NIFER Y GWEITHWYR 2017/2018	NIFER Y GWEITHWYR 2018/2019
£80,000 - £84,999	0	0
£75,000 - £79,999	2	3
£70,000 - £74,999	2	0
£65,000 - £69,999	0	0
£60,000 - £64,999	0	5

(Sylwer nad ydi'r uchod yn cynnwys uwch swyddogion gan eu bod yn cael eu datgelu ar wahân ar dudalen 39).

Mae'r tâl yn cynnwys pob swm a dalwyd neu i'w dderbyn gan weithiwr, lwfansau treuliau, i'w godi ar dreth, a gwerth ariannol buddion. Nid yw'r data uchod yn cynnwys cyfraniadau pensiwn y cyflogwr.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi'r gymhareb rhwng tâl Prif Swyddog Tân a'r tâl canolrifol i staff y Gwasanaeth Tân ac Achub:

2017/18 £		2018/19 £
130,055	Prif Swyddog Tân	130,072
29,934	Canolrif	30,533
4.34	Cymhareb	4.26

Mae'r staff sy'n cael eu cyflogi dan Gontractau'r System RDS wedi cael eu cynnwys yn y cyfrifiad ar eu pwynt graddfa Cyfwerth â Llawn Amser yn hytrach na'u henillion gwirioneddol. Mae'r data uchod yn cynnwys cyfanswm y cyflog a dalwyd (ac eithrio cyfraniadau pensiwn).

Mae nifer y pecynnau ymadael gyda chyfanswm y gost fesul band a chyfanswm cost diswyddiadau eraill wedi'u nodi yn y tabl isod.

Pecynnau Ymadael

Band Cost Pecynnau Ymadael (gan gynnwys taliadau arbennig)	Nifer yr Ymadawiadau y Cytunwyd arnynt		Cyfanswm Cost Pecynnau Ymadael ymhob Band	
	2017/18	2018/19	2017/18	2018/19
£0 - £20,000	-	2	-	10,867
Cyfanswm	**-**	**2**	**-**	**10,867**

28. COSTAU ARCHWILIO ALLANOL

2017/18 £'000		2018/19 £'000
64	Ffioedd yn daladwy i Archwilydd Cyffredinol Cymru am y gwasanaethau archwilio allanol a wnaethpwyd gan yr archwilydd penodedig	71

29. GRANTIAU

Derbyniodd yr Awdurdod y grantiau canlynol:

2017/18 £'000		2018/19 £'000
	Refeniw	
416	Airwave	416
157	Tîm Lleihau Llosgi Bwriadol	148
66	Tîm Cymorth Cymunedol	0
186	Ymyriadau	203
99	Cynnal a chadw offer NDG	107
291	Dimensiynau Newydd/Cymru Gydnerthe	136
162	Y Ffenics	162
53	Swyddog Cydnerthedd	88
1,430	**CYFANSWM**	**1,260**
	Cyfalaf	
37	Tîm Cymorth Cymunedol	0
559	Grant Achub o Ddŵr	0
0	Terfynellau Data Symudol	143
596	**Cyfanswm**	**143**

30. GWASANAETHAU ASIANTAETH

Mae'r Awdurdod yn gweithredu fel asiant ar ran Llywodraeth Cymru wrth weinyddu dau gynllun grant ar gyfer pob Gwasnaeth Tân ac Achub yng Nghymru. Mae'r grantiau a gymeradwywyd yn cael eu talu i Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, a nhw sy'n gyfrifol am ddosbarthu'r grantiau i'r ddau Wasanaeth Tân ac Achub arall.

2017/18 £'000		2018/19 £'000
3,711	Dimensiynau Newydd/Cydnerthedd Cymru Gyfan/All Wales Resilience	2,010
224	Y Ffenics	225
3,935	**Cyfanswm**	**2,235**

31. PARTÏON CYSYLLTIEDIG

Mae gan yr Awdurdod nifer o gysylltiadau â'r awdurdodau cyfansoddol:

- Mae pob Aelod o'r Awdurdod hefyd yn Aelod o un o'r awdurdodau cyfansoddol
- Mae Trysorydd yr Awdurdod yn gyn-Gyfarwyddwr Strategol – Democratiaeth, Rheoleiddio a Chefnogaeth, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Erbyn hyn, mae'r swydd yn cael ei chyflogi'n uniongyrchol gan y Gwasanaeth Tân ac Achub.
- Prif Weithredwr Cyngor Sir y Fflint yw'r Swyddog Monitro

Mae Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy yn rheoli swyddogaeth y Trysorlys ar ran yr Awdurdod Tân ac mae'n broceru benthyciadau'r farchnad a buddsoddiadau ar ran yr Awdurdod. Y sefyllfa ar 31 Mawrth 2019 oedd fod Conwy, ar ran yr Awdurdod Tân, wedi broceru £10 miliwn mewn benthyciadau'r farchnad. Mae Conwy hefyd yn darparu gwasanaethau cyfreithiol i'r Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin yn darparu gwasanaeth pensiwn i'r Awdurdod, yn benodol ar gyfer cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân.

Mae gan Heddlu Gogledd Cymru rai trefniadau ar y cyd â'r Awdurdod, sy'n cynnwys Adran Reoli Ystadau ar y cyd, rhannu ystafell reoli a gweithio mewn partneriaeth ar nifer o brosiectau.

Yn ystod y flwyddyn bu trafodion gyda phartïon cysylltiedig fel y dangosir isod.

2017/18 £'000		2018/19 £'000
14	Cyngor Sir y Fflint – Swyddog Monitro	14
135	CBS Conwy – Gwasanaethau Ariannol	135
4	CBS Conwy – Gwasanaethau Cyfreithiol	10
43	Cyngor Sir Gaerfyrddin – Gwasanaeth Pensiwn	48
19	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	19
145	Heddlu Gogledd Cymru – Rheoli Cyfleusterau	149
8	Heddlu Gogledd Cymru – Caffael	15

Gofynnwyd i Aelodau ac uwch swyddogion yr Awdurdod ddatgan unrhyw drafodion trydydd parti yn ystod y flwyddyn. Ar wahân i'r Cynghorydd J Rodney Skelland (a oedd heb anfon datganiad o fuddiant ar adeg cwblhau'r Datganiad o Gyfrifon) mae'r holl aelodau wedi cyflwyno datganiadau o fuddiant a, ac eithrio lwfansau a threuliau, ni nodwyd unrhyw drafodion eraill.

Mae'r tabl isod yn dangos manylion yr holl daliadau a wnaed i bartïon cysylltiedig.

2017/18 £'000		2018/19 £'000
43,212	Cyngor Sir Gaerfyrddin	48,491
310,912	Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy	327,649
92,544	Cyngor Sir y Fflint	76,376
344,733	Heddlu Gogledd Cymru	611,247
19,172	Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru	19,152

Lluniwyd y nodyn hwn yn unol â'r dehongliad a'r ddealltwriaeth gyfredol o IAS 24 a'r modd y mae'n gymwys i'r sector cyhoeddus.

32. GWARIANT AC ARIANNU CYFALAF

Nodir isod y gwariant cyfalaf a gafwyd yn ystod y flwyddyn, a'r ardrawiad ar y Gofyniad Ariannu Cyfalaf:

2017/18 £'000		2018/19 £'000
33,662	Gofyniad Agoriadol Ariannu Cyfalaf	33,916
(33)	Addasiad Blwyddyn Blaenorol	0
	Buddsoddiad Cyfalaf yn y Flwyddyn	
3,729	• Asedau Sefydlog	1,857
	Ffynonellau cyllid	
(596)	Grantiau a Chyfraniadau	(144)
(2,846)	Refeniw a Darpariaethau Eraill	(2,246)
33,916	Gofyniad Terfynol Ariannu Cyfalaf	33,383
(254)	Newid mewn Gofyniad Ariannu Cyfalaf	**533**
	Esboniad o'r newid:	
(254)	(Cynnydd)/gostyngiad yn yr angen gwaelodol i fenthyca	533

Dyma'r Gwariant Cyfalaf yn ystod y flwyddyn:

Cynllun	Operational Assets £'000	Assets Under Construction £'000
Adnewyddu Gorsafoedd	582	0
Fleet - vehicles & equipment	324	42
Offer Gweithredol	148	143
Information Technology software	299	319
Cyfanswm	**1,353**	**504**

YMRWYMIADAU CYFALAF 2019/20 ac ymlaen

Mae'r Awdurdod wedi ymrwymo i wariant cyfalaf mewn cyfnodau yn y dyfodol sy'n deillio o gontractau a oedd yn bodoli ar ddyddiad y fantolen. Mae'r gwariant cyfalaf yr ymrwymwyd iddo ar 31 Mawrth 2019 ar gyfer cyfnodau yn y dyfodol yn cyfateb i £421k (2017/18:£nil). Mae'r ymrwymiadau'n ymwneud â phrosiectau TGCh, gweler y tabl isod:

Description	£'000
Mudo ICCS	200
Disodli System AD	65
Prosiect Data Symudol TGCh	55
Adnewyddu System Meistroli a Rheoli	101
Cyfanswm	**421**

Mae'r Awdurdod hefyd wedi derbyn cymeradwyaeth gan Lywodraeth Cymru i ddefnyddio'r Grant Cyfalaf o £222m ar gyfer 2018/19 yn 2019/20 er mwyn caffael pedwar cerbyd (dau ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a dau ar gyfer Awdurdod Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru).

ARIANNU GWARIANT CYFALAF

Cafodd y gwariant cyfalaf yn y flwyddyn ei ariannu fel a ganlyn:

2017/18 £'000		2018/19 £'000
2,468	Benthyciadau Allanol	1,606
596	Arian Grant	144
569	Derbyniadau Cyfalaf	107
96	Cyfraniad o'r Gronfa Gyfalaf	0
3,729	**Cyfanswm**	**1,857**

33. LESOEDD

Lesoedd Cyllid

Mae'r Awdurdod wedi cael gorsaf dân Wrecsam dan les cyllid yn 2016/17. Mae'r ased a gafwyd dan y les yn cael ei chario ar y Fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer gyda gwerth net o £5.741 miliwn. Rhent bach yw taliad les ar gyfer Gorsaf Dân Wrecsam, felly nid oes cysoniad rhwng cyfanswm y taliadau les gofynnol yn y dyfodol a'r gwerth presennol, rhenti wrth gefn na chyfanswm y taliadau is-les y disgwylir eu cael yn y dyfodol.

Lesoedd Gweithredu

Nid oedd gan yr Awdurdod ymrwymiad i weithredu taliadau les fel yr oedd pethau ar 31 Mawrth 2018 na 31 Mawrth 2019. Cyn dyfodiad y Cod Ariannol yn 2003, roedd yr Awdurdod yn ariannu'r rhan fwyaf o'i asedau oes fer drwy brydlesu. Yn dilyn dyfodiad y cod, roedd yr Awdurdod yn rhydd i ddewis y ffordd fwyaf cost-effeithiol o ariannu ei asedau. Mae hyn wedi arwain at symud oddi wrth brydlesu fel dull o ariannu a symud i gyfeiriad prynu'n uniongyrchol.

34. BUDDION TERFYNU

Cafodd dau gontract eu terfynu yn ystod 2018/19 (2017/18: dim). £11k oedd y costau terfynu yn 2018/19.

35. TRAFODION YN YMWNEUD Â BUDDION ÔL-GYFLOGAETH

Pensiynau

(i) Staff Gwasanaethau Llywodraeth Leol a'r Ystafell Reoli

Yn 2018/19, talodd yr Awdurdod gyfraniad pensiwn cyflogwr o £1,467k (2017/18: £1,471k), sef 14.7% (2017/18, 14.7%) o gyflog pensiynadwy gweithwyr, ac roedd yn cynnwys cyfandaliad o of £721k (2017/18: £695k) i Gronfa Bensiwn Clwyd, sy'n talu buddion diffiniedig i aelodau, yn gysylltiedig â chyflog a gwasanaeth.

Pennir cyfradd y cyfraniad gan Actiwari'r Gronfa, yn seiliedig at werth actiwaraidd tair blynedd, gyda'r adolygiad diwethaf ar 31 Mawrth 2016. Yn dilyn yr adolygiad, mae disgwyl i gyfraniad y cyflogwr aros ar 14.7% ar gyfer 2019/20. Dan y Rheoliadau Pensiynau cyfredol, mae cyfraddau'r cyfraniadau'n cael eu gosod i gwrdd â 100% o'r atebolrwydd cyffredinol i'r Gronfa.

Amcangyfrifir y bydd y cyfraniadau pensiwn sydd i'w talu i'r cynllun am flwyddyn ariannol 2019/20 yn £1,462k ar gyfer y cyflogwr.

Gellir cael rhagor o wybodaeth am Gronfa Bensiwn Clwyd yn Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon y Gronfa Bensiynau sydd ar gael ar gais gan Drysorydd y Sir yng Nghyngor Sir y Fflint, Neuadd y Sir, yr Wyddgrug CH7 6NA neu ar y wefan, www.siryfflint.gov.uk.

(ii) Diffoddwyr Tân

Mae Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân yn gynllun gyda buddion penodol, nad yw'n cael ei ariannu. Yn 2018/19, talodd yr Awdurdod gyfraniad Pensiwn Cyflogwr o £1,889,329 (2017/18, £1,939,508). Roedd y taliadau pensiwn oherwydd afiechyd a dalwyd o'r refeniw yn £404,915 (2017/18 £403,815). Yn 2019/20, amcangyfrifir mai cyfraniad y cyflogwr i'r cynllun fydd £3,051,877 a'r amcangyfrif am bensiynau a dalwyd o'r refeniw fydd £415,000. Mae'r rhan fwyaf o'r taliadau pensiwn i ddiffoddwyr tân sydd wedi ymddeol yn cael eu talu o gyfrif Cronfa Bensiwn ar wahân sy'n cael ei weinyddu gan yr Awdurdod.

Sylwer nad ydi'r datgeliad yn ystyried y dyfarniad Llys Barn ar 29ain Mawrth 2019 bod taliadau goramser amodol i ddiffoddwyr tân yn bensiynadwy.

Yn ystod 2017/18 cydnabuwyd cost gwasanaeth blaenorol i adlewyrchu'r estyniad i'r datrysiad dros dro yn gysylltiedig â'r indecs lleiafswm pensiwn gwarantedig ("GMP"). Bydd y datrysiad dros dro yn ymorol am aelodau cynlluniau pensiwn gwasanaethau cyhoeddus gyda hawl i'r taliadau GMP sydd yn cyrraedd oedran Pensiwn Gwladol ar neu ar ôl 6 Rhagfyr 2018 a chyn 6 Ebrill 2021. Gan nad ydi'r HMT wedi cyhoeddi

unrhyw newidiadau i’r datrysiad presennol, nid oes unrhyw gostau gwasanaeth blaenorol wedi eu cydnabod yn 2018/19 yn y cyd-destun hwn.

Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol (IAS) 19 – Buddion Ymddeol

Yn unol â gofynion y Safon Cyfrifyddu Rhyngwladol Rhif 19 – Buddion Ymddeol (IAS19), mae’n rhaid i’r Awdurdod ddatgelu rhywfaint o wybodaeth am asedau, ymrwymiadau, incwm a gwariant yn ymwneud â chynlluniau pensiwn i’w weithwyr. Fel yr esbonir yn Nodyn 35, mae’r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun, sef Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân ar gyfer Diffoddwyr Tân sydd heb ei ariannu, a’r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol (Cronfa Bensiwn Clwyd) ar gyfer gweithwyr eraill, sy’n cael ei weinyddu gan Gyngor Sir y Fflint. Hefyd, mae’r Awdurdod wedi gwneud trefniadau ar gyfer talu blynyddoedd ychwanegol i weithwyr sydd wedi ymddeol y tu allan i ddarpariaethau’r cynlluniau.

Er mwyn cydymffurfio ag IAS19, bydd yr Awdurdod yn penodi actiwariaid yn flynyddol i asesu asedau ac ymrwymiadau’r ddau gynllun.

Mae’r tabl isod yn rhoi dadansoddiad manwl o’r data yn unol â’r Cod

Trafodion yn ymwneud â Buddion Ymddeol a gydnabyddir yn y cyfrifon

	Wedi eu Hariannu		Hen eu Hariannu	
	2017/18 £'000	2018/19 £'000	2017/18 £'000	2018/19 £'000
<u>**Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant**</u>				
Cost Gwasanaeth Net				
Cost Gyfredol Gwasanaeth	1,624	1,513	4,960	5,700
Cost Gwasanaeth Blaenorol	0	733	180	12,150
Costau Gweinyddu	57	58	0	0
Incwm a Gwariant Ariannu a Buddsoddi				
Llog Net Gwariant	329	320	7,660	7,640
Trosglwyddiadau (i mewn)/ allan o'r cynllun	0	0	130	110
Yr Holl Fudd Diffiniedig a Godir ar Ddarparu Gwasanaeth	**2,010**	**2,624**	**12,930**	**25,600**
Costau Pensiwn Eraill a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant				
Ailfesur y budd/rhwymedigaeth net diffiniedig :				
*Adenillion ar Asedau (ac eithrio Llog) (A)	(451)	(740)	0	0
*(Enillion)/Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Demograffig (B)	0	0	(8,710)	0
*(Enillion)/Colledion Actwaraidd yn dellio o Newidiadau i'r Rhagdybiaethau Ariannol (C)	(1,974)	2,692	8,580	8,450
*Arall (D)	0		3,970	(10,900)
Yr holl gostau pensiwn a godir ar y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant	**(2,425)**	**1,952**	**3,840**	**(2,450)**
Datganiad Symudiad yn y Cronfeydd				
Gwrthdroi costau net a wnaed i'r gwarged neu diffyg yn y Ddarpariaeth Gwasanaethau Buddion Wedi Cyflogaeth yn unol â'r Cod	(2,010)	(2,624)	(12,930)	(25,600)
Symiau Gwirioneddol a godir ar y Gronfa Gyffredinol yn y flwyddyn				
Cyfanswm Cyfraniadau Cyflogwr	1,471	1,467	2,357	2,395
Grant Ychwanegol Pensiwn y Diffoddwyr Tân	0	0	4,043	4,765

* A + B + C + D = Ailfesur yr Ymrwymiad Budd Diffiniedig Net/(Ased) fel y dyfynnir yn y Datganiad Cynhwysfawr o Incwm a Gwariant: 2018/19: (£498k); 2017/18: £1,415k

IAS 19 Addasiad Pensiwn i gost Net y Gwasanaeth
Datganiad Cyfrif Incwm a Gwariant

2017/18 £'000	Addasiad i Gost Net y Gwasanaeth	2018/19 £'000
6,584	Costau Gwasanaeth Cyfredol	7,213
180	Costau Gwasanaeth Blaenorol	12,883
57	Costau Gweinyddu	58
(3,828)	Cyfraniadau'r Cyflogwr	(3,772)
(4,043)	Grant Atodol	(4,765)
260	Addasiad Actiwaraidd/Cwtogiad	0
(130)	Trosglwyddiadau Allan	(90)
0	Trosglwyddiadau i Mewn	110
(920)	**Addasiad i gost Net y Gwasanaeth**	**11,637**

Dyma asedau ac ymrwymiadau pensiwn a gydnabyddir yn y fantolen sy'n deillio o rwymedigaeth yr Awdurdod o ran ei gynllun buddion diffiniedig:

31ain Mawrth 2018 £'000		31ain Mawrth 2019 £'000
299,820	Gwerth Presennol Amcangyfrifiedig yr ymrwymiad budd diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân	315,810
40,275	Gwerth Presennol Amcangyfrifiedig yr ymrwymiad budd diffiniedig yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	45,355
340,095	**Cyfanswm Cyfran Amcangyfrifiedig yr ymrwymiadau**	**361,165**
(26,985)	Cyfran Amcangyfrifiedig yr asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd	(28,956)
313,110	**Diffyg Pensiynau Net**	**332,209**

Asedau ac Ymrwymiadau mewn perthynas â Buddion Ôl-gyflogaeth
Ail-gysoni gwerth presennol ymrwymiadau'r cynllun (rhwymedigaeth buddion diffiniedig):

Ymrwymiadau	2017/18 £'000 Clwyd	2017/18 £'000 Diffoddwyr Tân	2018/19 £'000 Clwyd	2018/19 £'000 Diffoddwyr Tân
Balans ar 1 Ebrill	40,030	289,450	40,275	299,820
Cost Gyfredol y Gwasanaeth	1,624	4,960	1,513	5,700
Gwerth Trosglwyddiadau	0	130	0	110
Llog	1,035	7,660	1,075	7,640
Colled/Enillion Actiwaraidd	(1,974)	3,840	2,692	(2,450)
Buddion a dalwyd	(779)	(8,010)	(1,270)	(8,710)
Cyfraniad Aelodau	339	1,610	337	1,550
Cost Gwasanaeth Blaenorol	0	180	733	12,150
Ymrwymiadau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn	**40,275**	**299,820**	**45,355**	**315,810**

Mae'r enillion disgwyliedig ar asedau'r cynllun yn cael eu pennu drwy ystyried yr enillion disgwyliedig ar yr asedau sy'n sail i'r polisi buddsoddi cyfredol. Mae'r arenillion disgwyliedig ar fuddsoddiadau llog sefydlog yn seiliedig ar arenillion adbryniant gros, fel y maent ar ddyddiad y Fantolen. Mae cysoniad o werth teg Asedau'r cynllun yn ymwneud â Chronfa Bensiwn Clwyd yn unig:

2017/18 £'000	Asedau	2018/19 £'000
(24,854)	Balans 1 Ebrill	(26,985)
(706)	Llog ar Asedau Cynllun	(755)
(451)	Ailfesuriadau	(740)
57	Gweinyddu	58
(1,471)	Cyfraniadau Cyflogwr	(1,467)
(339)	Cyfraniadau Aelodau	(337)
779	Buddion a dalwyd	1,270
(26,985)	**Asedau Pensiwn Net ar ddiwedd y flwyddyn**	**(28,956)**

Mae'r Cynllun Llywodraeth Leol yn gynllun sy'n cael ei ariannu, felly mae wedi adeiladu asedau dros y blynyddoedd i gynhyrchu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau yn y dyfodol. Mae'r asedau yng Nghronfa Bensiwn Clwyd yn cynnwys:

Categori Asedau	Prisiau a Ddyfynnir Mewn Marchnadoedd Gweithredol	31-Maw-2018	31-Maw-2018	31-Maw-2019	31-Maw-2019
		£'000	%	£'000	%
Gwarantu Ecwiti					
Dyfynnwyd yn Fyd-eang	Y	2,213	8%	2,316	8%
Marchnadoedd sy'n dod i'r amlwg	Y	1,889	7%	1,795	6%
Bondiau					
Eraill Tramor	Y	3,076	11%	3,214	11%
LDI	Y	6,099	23%	6,602	23%
Eiddo					
DU	Y	1,376	5%	1,593	6%
Tramor	Y	351	1%	319	1%
Eraill					
Cronfeydd Gwrychoedd/Ecwiti Preifat/ Nwyddau/GTAA	Y	11,657	43%	13,059	45%
Arian a Chyfwerth Arian					
I gyd	Y	324	1%	58	0%
Cyfanswm		**26,985**	**100%**	**28,956**	**100%**

Gellir cael manylion am y newidiadau yn y rheolau yn [Rheolau Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.]

Dadansoddiad Sensitifrwydd

Petai'r rhagdybiaethau'n newid, byddai'r effaith ar y data canlynol yn y tabl canlynol.

	CPLlL	Effaith CPLlL	Diffoddwyr Tân	Effaith Diffoddwyr Tân
	% Newid	£ Miliwn	% Newid	£ Miliwn
Cyfradd Disgowntio	0.1	-0.837	0.5	-29
Cyfradd Cynnydd mewn Cyflogau	0.1	0.204	0.5	5
Cyfradd Cynnydd mewn Pensiwn	0.1	0.855	0.5	22
Disgwyliad Oes + 1 Flwyddyn	1.0	0.755	1	7

Y Sail ar gyfer Amcangyfrif Asedau ac Ymrwymiadau

Mae gwerth yr ymrwymiadau wedi eu seilio'n actiwaraidd gan ddefnyddio'r dull unedau rhagamcanol sy'n asesu ymrwymiadau'r cynllun yn y dyfodol gyda disgownt i'w gwerth presennol. Mae gwerth Cynllun y Diffoddwyr Tân wedi ei wneud gan Adran Actiwaraidd y Llywodraeth ac mae gwerth ymrwymiadau Cronfa Bensiwn Clwyd wedi ei wneud gan Mercer, sef cwmni annibynnol o actiwariaid. Dyma'r prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd yn y cyfrifiadau:

	Cynllun y Diffoddwyr Tân		**Cronfa Bensiwn Clwyd**	
	2018 %	**2019 %**	**2018 %**	**2019 %**
Cyfradd Chwyddiant	2.3	2.35	2.3	2.2
Cyfradd y Cynnydd mewn Cyflogau	4.3	4.35	3.35	3.45
Cyfradd y Cynnydd mewn Pensiynau	2.3	2.35	2.2	2.3
Cyfradd Gostwng Ymrwymiadau'r Cynllun	2.55	2.45	2.7	2.5
	Disgwyliad oes Amcangyfrif 31 Mawrth 2019			
Disgwyliad oes yn 65	**Dynion**	**Merched**	**Dynion**	**Merched**
Pensiynwyr Cyfredol	22.0	22.0	23.2	25.7
Pensiynwyr yn y Dyfodol	23.9	23.9	25.9	28.4

Mae Cynllun y Diffoddwyr Tân yn gynllun sydd heb ei ariannu, felly nid yw'n dal asedau i greu incwm i gwrdd ag ymrwymiadau'r cynllun. Mae'r cyllid ar gyfer taliadau'r cynllun yn dod gan gyfraniadau'r cyflogwyr a'r gweithwyr yn y flwyddyn, a grant blynyddol gan Lywodraeth Cymru.

36. NATUR A MAINT Y RISGIAU SY'N DEILLIO O OFFERYNNAU ARIANNOL

Mae amcanion yr Awdurdod yn golygu ei fod yn agored i amrywiaeth o risgiau ariannol:

Risg Credyd	Dyma'r posibilrwydd y gallai partïon eraill fethu â thalu symiau sy'n ddyledus i'r Awdurdod. Mae'r risg credyd uchaf yn ymwneud â buddsoddiadau, a rheolir y rhain trwy Strategaeth Rheoli'r Trysorlys. Yn y farchnad gyfredol, nid yw'r Awdurdod ond yn buddsoddi ar gyfer y tymor byr, hyd at uchafswm o 3 mis, a hynny gyda sefydliadau sydd ar restr partïon i gontract yr Awdurdod. Bydd yr Awdurdod yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf bob dydd am unrhyw newidiadau i statws credyd y sefydliadau ar restr y partïon i gontract, ac os bydd unrhyw sefydliadau'n cael eu hisraddio ac yn methu â chwrdd â'r meini prawf sydd yn Strategaeth Rheoli'r Trysorlys, byddant yn cael eu tynnu oddi ar y rhestr. Os bydd sefydliad yn methu ag ad-dalu buddsoddiad, yna gallai'r golled ariannol i'r Awdurdod fod yn uwch na £1 miliwn. Fodd bynnag, oherwydd bod y portffolio'n cael ei reoli'n ofalus, nid oes yr un sefydliad wedi methu ag ad-dalu arian sy'n ddyledus.
Risg Hylifedd	Dyma'r posibilrwydd na fydd gan yr Awdurdod ddigon o arian ar gael i ateb ei ymrwymiadau i wneud taliadau.

	Mae'r Awdurdod yn gallu cael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan y Bwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus, ac nid oes unrhyw risg sylweddol na fyddai'n gallu codi'r arian i gwrdd â'i ymrwymiadau dan yr offerynnau ariannol. Yn hytrach, y risg yw y bydd yr Awdurdod yn rhwym o ailgyflenwi cyfran sylweddol o'i fenthyciadau ar adeg o gyfraddau llog anffafriol.
Risg y Farchnad	Dyma'r posibilrwydd y gallai colled ariannol ddigwydd i'r Awdurdod o ganlyniad i newidiadau mewn mesurau fel cyfraddau llog a symudiadau ar y farchnad stoc. Gwnaed asesiad o effaith ariannol 1% o gynnydd mewn cyfraddau llog; byddai'r llog ar fenthyciad cyfradd amrywiol wedi cynyddu £100k; a byddai'r llog oddi ar fuddsoddiadau wedi cynyddu £3k.

Mae'r Awdurdod wedi mabwysiadu Cod Ymarfer CIPFA ar Reoli'r Trysorlys, sy'n sicrhau bod gan yr Awdurdod fesurau i reoli'r risgiau uchod. Ar ddechrau'r flwyddyn ariannol, cafodd yr Aelodau adroddiad sy'n amlinellu'r Strategaeth Rheoli'r Trysorlys i'w dilyn yn y flwyddyn, ac sy'n gosod y Dangosyddion Darbodus am y flwyddyn. Hanner ffordd drwy'r flwyddyn, ceir adroddiad yn nodi cynnydd o'i gymharu â'r strategaeth, ac os oes angen, adolygiad o'r Dangosyddion Darbodus. Ar ddiwedd y flwyddyn, mae'r adroddiad terfynol yn nodi sut mae'r Awdurdod wedi perfformio yn ystod y flwyddyn. Mae'r ffordd y mae'r Awdurdod yn rheoli risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol yn cael ei nodi yn adroddiadau'r trysorlys a gyflwynir i'r Aelodau, a gellir eu cael ar wefan Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, sef www.gwastan-gogcymru.org.uk.

37. ASEDAU AMODOL

Nid oes gan yr Awdurdod unrhyw Asedau Amodol i'w datgelu. Mae'r Awdurdod eisoes wedi datgelu anghydfod gyda chyflenwr ynglŷn â chyflenwi larymau mwg. Dath y mater i ben yn ystod 2018/19, ar sail cyngor cyfreithiol a gafwyd heb fod angen achos cyfreithiol. Mae manylion y cytundeb terfynol yn gyfrinachol oherwydd sensitifrwydd masnachol i'r cyflenwr.

38. SAFONAU CYFRIFYDDU A GYHOEDDWYD OND NA FABWYSIADWYD ETO

Ar ddyddiad y fantolen, mae'r safonau newydd canlynol a'r newidiadau i'r safonau cyfredol a gyhoeddwyd ond na fabwysiadwyd eto gan God Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig:

- Newidiadau i IAS 40 Eiddo Buddsoddi
- Gwelliannau Blynyddol i Safonau IFRS, Cylch 2014 – 2016
- IFRIC 22 Trafodion Arian Tramor a Chydnabyddiaeth Ymlaen Llaw
- IFRIC 23 Ansicrwydd am Drin Treth Incwm
- Newidiadau i IFRS 9, Offerynnau Ariannol – Nodweddiol Taliadau gyda Iawndal Negyddol

Mae'r newidiadau amrywiol sy'n dod dan y Gwelliannau Blynyddol i gylchoedd y Safonau IFRS yn ddiweddariadau cymharol fach i'r safonau perthnasol er mwyn egluro'r drinaieth gywir. Ni fydd yr un ohonynt yn cael effaith o bwys ar y Datganiad o Gyfrifon.

CYFRIF CRONFA BENSIWN Y DIFFODDWYR TÂN

Mae hyn yn dangos sefyllfa ariannol Cyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, gan nodi a oes arian yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru neu iddi, a hynny er mwyn cael balans yn y cyfrif, ynghyd â manylion am ei asedau net.

2017/18 £'000	Cyfrif y Gronfa	2018/19 £'000
	INCWM	
	Cyfraniadau a Dderbynnir:	
(1,940)	Cyfraniadau arferol y cyflogwr	(1,889)
(56)	Tâl Afiechyd y Cyflogwr	(31)
(1,430)	Cyfraniadau arferol yr aelodau	(1,466)
(75)	Cyfraniadau'r aelodau wedi'u hôl-ddyddio	(83)
(131)	Trosglwyddiadau i mewn	(120)
(3,632)	**CYFANSWM**	**(3,589)**
	GWARIANT	
	Buddion yn Daladwy:	
6,609	Taliadau Pensiwn	6,954
1,066	Gohirio buddion Pensiynau a Chyfandaliadau	1,262
0	Taliadau Gohirio wedi'u Hôl-ddyddio	43
	Taliadau i Ymadawyr ac ar eu rhan:	
0	Trosglwyddiadau allan	95
7,675	**CYFANSWM**	**8,354**
4,043	**SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR CYN Y GRANT ATODOL**	**4,765**
(4,043)	Grant Atodol a dderbynnir gan Lywodraeth Cymru	(4,765)
0	**SWM NET (TALADWY)/A DDERBYNNIR AR GYFER Y FLWYDDYN**	**0**

2017/18 £'000	Datganiad Asedau Net	2018/19 £'000
	Asedau ac Ymrwymiadau Cyfredol Net:	
(599)	Taliad ymlaen llaw i Bensiynwyr	(628)
(1,143)	Grant Atodol yn daladwy (gan)/i Lywodraeth Cymru	(1,294)
1,742	Swm sy'n ddyledus (gan)/i'r Gronfa Gyffredinol	1,922
0	**Asedau Net ar ddiwedd y flwyddyn**	**0**

Nodiadau i Gronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Sefydlwyd y Gronfa ar 1 Ebrill 2007, ac mae'n ymorol am Gronfeydd Pensiwn y Diffoddwyr Tân 1992, 2007 a 2015, a'r Awdurdod sy'n ei gweinyddu.

Telir cyfraniadau'r cyflogwr a gweithwyr i'r Gronfa, a gwneir taliadau i bensiynwyr ohoni. Mae lefelau cyfraniadau'r gweithwyr a'r cyflogwr yn seiliedig ar ganrannau o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac maent yn agored i ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth. Mae'r cynllun yn un nad yw'n cael ei ariannu, nid oes ganddo asedau buddsoddi, a bydd unrhyw wahaniaeth rhwng y buddion sy'n daladwy a'r cyfraniadau derbyniadwy yn cael ei ateb gan Grant Atodol gan Lywodraeth Cymru.

Trosglwyddiadau i'r cynllun yw trosglwyddo buddion pensiwn o gynllun pensiwn arall ar gyfer gweithwyr newydd neu bresennol, a throsglwyddiadau allan yw trosglwyddo buddion i weithwyr sydd wedi gadael yr Awdurdod ac wedi ymuno â chynllun pensiwn arall.

Mae'r Awdurdod yn gyfrifol am dalu cyfraniadau'r cyflogwr i'r gronfa, a dyma'r costau sydd wedi'u cynnwys yn y cyfrifon ar gyfer yr Awdurdod.

Mae Cyngor Sir Gaerfyrddin, yn gweithredu ar ran Cronfa Bensiwn Dyfed, yn darparu gwasanaeth i'r Awdurdod drwy reoli'r taliadau a wneir i Ddiffoddwyr Tân sy'n bensiynwyr, a hynny ar ran yr Awdurdod. Maent hefyd yn gyfrifol am reoli cofnodion y pensiynwyr presennol ac aelodau gweithredol o'r cynllun.

Yn 2018/19, £4,389k oedd amcangyfrif y Grant Atodol a oedd yn ddyledus, a £4,765k oedd y swm gwirioneddol. Ar ddiwedd y flwyddyn, roedd £1,294k yn ddyledus i'r Awdurdod gan Lywodraeth Cymru.

Cyfraddau Cyfraniadau

Dan Reoliadau Pensiwn Diffoddwyr Tân, 14.3% o'r cyflog pensiynadwy oedd cyfraddau cyfraniad cyflogwyr ar gyfer cynllun 2015, gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy a nodir isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniad 2018-19
Hyd at £27,818	11.0
£27,819 i £51,515	12.9
£51,516 i £142,500	13.5
Mwy na £142,501	14.5

Dan Reoliadau Pensiwn y Diffoddwyr Tân, cyfraddau'r cyfraniadau cyflogwr ar gyfer cynllun 2007 oedd 16.8% o gyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniad 2018-19
Hyd at a chan gynnwys £15,609	8.5
Mwy na £15,609 a hyd at a chan gynnwys £21,852	9.4
Mwy na £21,852 a hyd at a chan gynnwys £31,218	10.4
Mwy na £31,218 a hyd at a chan gynnwys £41,624	10.9
Mwy na £41,624 a hyd at a chan gynnwys £52,030	11.2
Mwy na £52,030 a hyd at a chan gynnwys £62,436	11.3
Mwy na £62,436 a hyd at a chan gynnwys £104,060	11.7
Mwy na £104,060 a hyd at a chan gynnwys £124,872	12.1
Mwy na £124,872	12.5

Ar gyfer cynllun 1992, roedd cyfradd cyfraniad y cyflogwr yn 25.5% o'r cyflog pensiynadwy gyda chyfraddau'r gweithwyr fel y bandiau cyflog pensiynadwy isod:

Band Cyflog Pensiynadwy	% Cyfradd Cyfraniad 2018-19
Hyd at a chan gynnwys £15,609	11.0
Mwy na £15,609 a hyd at a chan gynnwys £21,852	12.2
Mwy na £21,852 a hyd at a chan gynnwys £31,218	14.2
Mwy na £31,218 a hyd at a chan gynnwys £41,624	14.7
Mwy na £41,624 a hyd at a chan gynnwys £52,030	15.2
Mwy na £52,030 a hyd at a chan gynnwys £62,436	15.5
Mwy na £62,436 a hyd at a chan gynnwys £104,060	16.0
Mwy na £104,060 a hyd at a chan gynnwys £124,872	16.5
Mwy na £124,872	17.0

Nid yw Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cymryd ystyriaeth o'r ymrwymiadau am bensiynau a buddion eraill wedi diwedd y cyfnod, gan mai cyfrifoldeb yr Awdurdod yw hyn. Mae manylion am yr ymrwymiadau pensiwn tymor hir i'w cael yn Nodyn 35 o'r datganiadau ariannol craidd.

Nodyn Ychwanegol i Gyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn ystod 2018/19, fe wnaeth yr Awdurdod lwyr weithredu gofynion Rheol B5C o Orchymyn Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân (Diwygio) (Cymru) 2014.

Roedd Rheol B5C yn cynnwys cyfeiriad penodol at ddyrchafiadau dros dro a oedd, yn hanesyddol, wedi cael eu cynnwys wrth gyfrifo'r pensiwn cyflog terfynol. Effaith y rheol newydd oedd tynnu'r tâl am ddyrchafiadau dros dro wrth gyfrifo'r cyflog terfynol. Yn hytrach, roedd gan yr Awdurdod fel Rheolwr y Cynllun ddisgresiwn i drin y tâl am ddyrchafiad dros dro yn bensiynadwy gan ddefnyddio budd pensiwn ychwanegol.

Atodiad 1

DATGANIAD POLISÏAU CYFRIFYDDU

1. CYFFREDINOL

Mae'r Datganiad o Gyfrifon yn crynhoi trafodion yr Awdurdod am flwyddyn ariannol 2018/19, a'i sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar 31 Mawrth 2019. Mae'n ofynnol i'r Awdurdod baratoi Datganiad blynyddol o Gyfrifon dan Reoliadau Cyfrifon ac Archwilio (Cymru) 2005, ac mae'r Rheoliadau hynny yn ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu paratoi gydag arferion cyfrifyddu priodol. Yn bennaf, mae'r arferion hyn yn cynnwys y Cod Ymarfer ar Gyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2018/19 (y Cod), a gefnogir gan Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS) a'r cyfarwyddyd statudol a gyhoeddwyd dan Adran 12 o Ddeddf 2003.

Yr arfer cyfrifyddu a fabwysiadwyd yn y Datganiad o Gyfrifon yw cost hanesyddol yn bennaf, a hwnnw wedi ei addasu trwy ailwerthuso rhai categorïau o asedau anghyfredol ac offerynnau ariannol.

Mae'r gymhareb rhwng Ymrwymiadau Cyfredol ac Asedau Cyfredol yn uchel, a byddai hyn yn dangos bod gan yr Awdurdod broblem gyda hylifedd efallai o ran bod heb ddigon o adnoddau ar gael i ddiwallu ei rwymedigaethau tymor byr. Fodd bynnag, mae modd i'r Awdurdod gael gafael yn rhwydd ar fenthyciadau gan Fwrdd Benthyciadau Gwaith Cyhoeddus a ffynonellau eraill, ac nid oes risg sylweddol os bydd yn methu cael cyllid i gwrdd â'i rwymedigaethau.

2. INCWM A GWARIANT

Yn y cyfrifon refeniw, rhoddir cyfrif am yr incwm a'r gwariant, yn net o TAW, yn bennaf yn y flwyddyn pryd maent yn digwydd, nid pan wneir neu pan dderbynnir y taliadau arian parod. Yn arbennig:

- Rhoddir cyfrif am y ffioedd, costau a rhenti sy'n ddyledus gan gwsmeriaid fel incwm ar y dyddiad pryd mae'r Awdurdod yn darparu'r nwyddau neu'r gwasanaethau perthnasol.

- Cofnodir y cyflenwadau fel gwariant pan gânt eu defnyddio – pan fo bwlch rhwng y dyddiad yn cael eu derbyn a phryd y cânt eu defnyddio, nodir hwy fel stoc ar y Fantolen.

- Nodir gwaith fel gwariant pan fydd wedi ei gwblhau, a chyn hynny caiff ei nodi ar y Fantolen fel gwaith yn mynd rhagddo.

- Rhoddir cyfrif am y llog sy'n daladwy ar fenthyciadau ac sy'n dderbyniadwy ar fuddsoddiadau ar sail y gyfradd llog sydd mewn grym ar gyfer yr offeryn ariannol perthnasol yn hytrach na'r llif arian sy'n cael ei osod neu ei benderfynu gan y contract.
- Pan fo incwm a gwariant wedi cael eu cydnabod, ond nad oes arian wedi ei dderbyn na'i dalu, cofnodir dyledwr neu gredydwr y swm perthnasol ar y

Fantolen. Pan fo amheuaeth a fydd dyledion yn cael eu setlo, ysgrifennir balans y dyledwyr a nodir cost ar y refeniw am yr incwm na fydd modd ei chasglu efallai.

- Pan fo taliadau'n ymwneud â gwasanaethau sy'n pontio mwy nag un flwyddyn ariannol, gall taliad gael ei gydnabod yn y flwyddyn pryd y cafodd y taliad ei wneud.

3. ARIAN A CHYFWERTH AG ARIAN

Arian yw arian mewn llaw ac adnau gyda sefydliadau ariannol sy'n daladwy heb gost ar rybudd o ddim mwy na 24 awr. Cyfwerth ag arian yw buddsoddiadau sy'n aeddfedu ymhen tri mis neu lai o'r dyddiad caffael, ac maent i'w troi'n symiau hysbys o arian gyda risg ansylweddol o newid gwerth.

Yn y Datganiad Llif Arian, dangosir yr arian a'r cyfwerth ag arian yn net o orddrafftiau banc sy'n daladwy ar gais ac sy'n rhan annatod o reolaeth ariannol yr Awdurdod.

4. COSTAU AR Y REFENIW AM ASEDAU ANGHYFREDOL

Darperir dibrisiad ar gyfer cerbydau ar sail llinell syth, gyda chaffaeliadau'n cael eu dibrisio yn y flwyddyn ar ôl eu prynu.

Mae adeiladau wedi eu dibrisio ar sail llinell syth dros oes ddefnyddiol amcangyfrifiedig yr asedau, fel y cyflenwyd gan Wilks Head and Eve, y Syrfëwyr Siartredig. Defnyddir y Dull Beacon pan fo amcangyfrif yn cael ei wneud o gydrannau'r adeilad ac oes ddefnyddiol pob cydran. Yna, defnyddir y dull cyfartaledd wedi'i bwysoli i bennu canran dibrisiad llinell syth. I Orsafoedd Tân, 2.45% yw'r ganran a ddefnyddir, a 2.21% i Adeiladau Swyddfa.

Caiff dibrisiad ei godi ar y Gwasanaeth Tân o fewn y cyfrif incwm a gwariant. Caiff y swm hwn ei gredydu ar Falans y Gronfa Gyffredinol, felly mae'n cael effaith niwtral ar y cyfraniadau a wneir gan yr awdurdodau cyfansoddol.

Caiff asedau eu dibrisio gan ddefnyddio'r dull llinell syth dros y cyfnodau canlynol neu gan ddefnyddio canran o'r gwerthoedd agoriadol:-

Adeiladau	2.21% i 2.45%
Seilwaith	10-20 mlynedd
Cerbydau, Peiriannau ac Offer	3-20 mlynedd
Asedau Anniriaethol	5-15 mlynedd

Mae adeiladau ar les, sy'n cael eu cydnabod yn y fantolen dan Eiddo, Peiriannau ac Offer yn cael eu dibrisio dros gyfnod y les.

Nid yw'n ofynnol i'r Awdurdod godi ardoll i ariannu dibrisiad, ailbrisiad a cholledion amhariadau neu amorteiddiad. Fodd bynnag, y mae'n ofynnol iddo wneud cyfraniad blynyddol o'r refeniw at y gostyngiad yn ei ofyniad benthyca cyffredinol. Felly, mae'r cyfraniad o Fantolenni'r Gronfa Gyffredinol (MRP) yn cymryd lle'r dibrisiad, ailbrisiad a

cholledion amhariad ac amorteiddiad drwy drosglwyddiad addasu gyda'r Cyfrif Addasu Cyfalaf yn y Symudiad mewn Cronfeydd am y gwahaniaeth rhwng y ddau.

5. BUDDION GWEITHWYR

Buddion yn daladwy yn ystod cyflogaeth

Bydd cyflogau a thaliadau'n gysylltiedig â chyflogaeth yn cael eu cydnabod yn y cyfnod pryd y derbynnir y gwasanaeth gan y gweithwyr. Mae cost hawliad seibiant blynyddol a enillwyd ond na chymerwyd gan y gweithwyr ar ddiwedd y cyfnod yn cael ei chydnabod yn y datganiadau ariannol i'r graddau y mae gan y gweithwyr hawl i gario seibiant drosodd i'r cyfnod canlynol.

Buddion terfynu

Buddion terfynu yw symiau sy'n daladwy o ganlyniad i benderfyniad a wneir gan yr Awdurdod i derfynu cyflogaeth swyddog cyn y dyddiad ymddeol arferol neu benderfyniad swyddog i dderbyn diswyddiad gwirfoddol, a chânt eu talu ar sail croniadau i'r Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm a Gwariant ar yr adeg cynharaf o blith yr adegau pryd na all yr awdurdod mwyach dynnu'r cynnig am y buddion hynny neu pryd mae'r awdurdod yn cydnabod costau ar gyfer ailstrwythuro.

6. BUDDION ÔL-GYFLOGAETH

Mae'r Awdurdod yn cymryd rhan mewn dau gynllun pensiwn gwahanol, sy'n diwallu anghenion grwpiau gwahanol o weithwyr. Dyma'r cynlluniau:

Cynllun Pensiwn y Diffoddwyr Tân

Mae cynllun pensiwn y diffoddwyr tân yn gynllun gyda buddion, nad yw'n cael ei ariannu, ac ystyr hynny yw nad oes unrhyw asedau buddsoddi wedi eu casglu i gwrdd â'r ymrwymiadau o ran pensiynau a rhaid creu arian i gwrdd â'r taliadau pensiwn eu hunain pan maent yn ddyledus. Mae cyfraniadau'r gweithiwr a'r cyflogwr yn seiliedig ar gyfran o'r cyflog pensiynadwy a osodir yn genedlaethol gan Lywodraeth Cymru, ac mae hyn yn destun ailwerthusiad bob tair blynedd gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Caiff y gronfa bensiwn ei thrin fel datganiad incwm a gwariant ar wahân yn y Datganiad o Gyfrifon, ac mae'n cael ei neilltuo er mwyn sicrhau eglurder, gweler Nodyn 21, 34 a 'Chyfrif Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân' ar dudalen 45 i gael rhagor o fanylion. Trwy'r gronfa bensiwn y mae'r Awdurdod yn cyflawni ei gyfrifoldeb o ran talu pensiynau swyddogion sydd wedi ymddeol, y rhai sy'n eu goroesi ac eraill sy'n gymwys am fuddion dan y cynllun.

Caiff ymrwymiad tymor hir amcangyfrifiedig yr Awdurdod Tân ac Achub i dalu'r costau eu hun eu datgelu gan nodyn i'r cyfrifon fel sy'n ofynnol gan IAS 19.

Staff yr Ochr Gefnogol a'r Ystafell Reoli

Dyma gynllun a ariennir, gyda'r pensiwn yn cael ei dalu o'r cronfeydd buddsoddi gwaelodol a reolir gan gronfa bensiwn Cyngor Sir y Fflint (y 'gronfa') sy'n rhan o'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

Mae'r Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol wedi ei gyfrifo fel cynllun buddion diffiniedig:

- Mae rhwymedigaethau'r gronfa bensiwn sydd i'w priodoli i'r awdurdod wedi eu cynnwys ar y Fantolen ar sail actwari gan ddefnyddio'r dull rhagamcanu unedau – h.y. asesiad o'r taliadau a fydd yn cael eu gwneud yn y dyfodol mewn perthynas â buddion pensiwn y mae'r gweithwyr wedi eu hennill hyd yma, yn seiliedig ar ragdybiaethau ynglŷn â chyfraddau marwolaethau, cyfraddau trosiant gweithwyr ayb., a rhagamcanion ynglŷn ag enillion gweithwyr cyfredol.
- Caiff rhwymedigaethau eu disgowntio yn ôl eu gwerth ar sail y prisiau cyfredol.
- Mae asedau'r gronfa bensiwn sydd wedi eu priodoli i'r awdurdod wedi eu cynnwys yn y Fantolen ar sail gwerth teg.

Caiff y newid mewn rhwymedigaethau pensiwn net eu dadansoddi i'r cydrannau canlynol:

- Costau Gwasanaeth yn cynnwys:
  - Costau Cyfredol y Gwasanaeth
  - Costau Blaenorol y Gwasanaeth
  - Llog net ar y rhwymedigaeth buddion net diffiniedig.
- Ail fesuriadau yn cynnwys:
  - Enillion ar asedau wedi eu cynllunio,
  - Enillion a cholledion Gwirioneddol
  - Cyfraniadau a dalwyd i'r gronfa bensiwn.

Buddion Dewisol:

Mae gan yr awdurdod bwerau cyfyngedig i dalu buddion pensiwn dewisol pen fydd pobl yn ymddeol yn gynnar. Caiff unrhyw rwymedigaethau sydd yn debygol o godi o ganlyniad i daliad i unrhyw aelod o staff eu cronni yn y flwyddyn y penderfynir talu'r dyfarniad a chaiff ei gyfrifo gan ddefnyddio'r un polisïau sydd yn cael eu gweithredu gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.

7. DIGWYDDIADAU AR ÔL Y CYFNOD ADRODD

Digwyddiadau ar ôl y cyfnod adrodd yw'r digwyddiadau hynny, boed ffafriol neu anffafriol, sy'n digwydd rhwng diwedd y cyfnod adrodd a'r dyddiad pryd y mae'r datganiadau ariannol wedi eu hawdurdodi i gael eu cyhoeddi. Gellir nodir dau fath o ddigwyddiad.

- y rheini sy'n darparu tystiolaeth o amodau a oedd yn bodoli ar ddiwedd y cyfnod adrodd (digwyddiadau sy'n addasu ar ôl y cyfnod adrodd), a

- y rheini sy’n dangos amodau a ddigwyddodd ar ôl y cyfnod adrodd (digwyddiadau nad ydynt yn addasu ar ôl y cyfnod adrodd).

8. EITEMAU EITHRIADOL

Pan fo eitemau incwm a gwariant yn bwysig, datgelir eu natur a’u swm ar wahân, naill yn y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant neu yn y nodiadau i’r cyfrifon, gan ddibynnu ar ba mor arwyddocaol yw’r eitemau er mwyn deall perfformiad ariannol yr Awdurdod.

9. ADDASIADAU I’R CYFNOD BLAENOROL, NEWIDIADAU MEWN POLISÏAU CYFRIFYDDU AC AMCANGYFRIFON A GWALLAU

Gall addasiadau i’r cyfnod blaenorol ddigwydd o ganlyniad i newid mewn polisïau cyfrifyddu neu i gywiro gwall pwysig. Rhoddir cyfrif yn rhagolygol am newidiadau mewn amcangyfrifon cyfrifyddu, h.y. yn y flwyddyn gyfredol a’r blynyddoedd i ddod pryd y bydd y newid yn effeithio arnynt ac nad ydynt yn arwain at addasiad i gyfnod blaenorol.

Ni chaiff newidiadau i bolisïau eu gwneud ond pan fo hynny’n ofynnol gan arferion cyfrifyddu priodol neu bod y newid yn darparu gwybodaeth fwy dibynadwy neu berthnasol ynglŷn ag effeithiau trafodion, digwyddiadau ac amodau eraill ar sefyllfa ariannol neu berfformiad ariannol yr Awdurdod. Pan gaiff newid ei wneud, caiff ei wneud am yn ôl (oni bai y nodir fel arall) trwy addasu balansau agoriadol a symiau cymharol ar gyfer y cyfnod blaenorol fel petai’r polisi newydd wedi cael ei ddilyn erioed. Mae gwallau sylweddol a ganfyddir yn ffigyrau’r cyfnod blaenorol yn cael eu cywiro am yn ôl drwy newid y balansau agoriadol a’r symiau cymharol am y cyfnod blaenorol.

10. OFFERYNNAU ARIANNOL

Y diffiniad o Offeryn Ariannol yw ‘unrhyw gontract sy’n achosi ased ariannol un endid ac ymrwymiad ariannol neu offeryn ecwiti un arall’. Bydd ymrwymiadau ariannol (benthyciadau) ac asedau ariannol (buddsoddiadau) yn cael eu mesur i ddechrau ar werth teg, ac yn cael eu cario ar eu cost amorteiddiedig. Bydd y llog blynyddol a delir ac a dderbynnir yn y cyfrif Incwm a Gwariant yn seiliedig ar swm cludo’r benthyciad neu’r buddsoddiad wedi ei luosogi gan gyfradd effeithiol y llog ar gyfer yr offeryn. O ran pob benthyciad a buddsoddiad sydd gan yr Awdurdod, y symiau sydd yn y Fantolen yw’r prifswm sy’n aros, ynghyd ag unrhyw log cronedig am y flwyddyn.

11. BUDDSODDIADAU

Dangosir y buddsoddiadau yn y Fantolen ar eu cost i’r Awdurdod, a chânt eu heitemeiddio mewn Nodyn ar wahân.

12. TRAFODION ARIAN TRAMOR

Mae’r rhan fwyaf o drafodion yr Awdurdod mewn punnoedd sterling. Pan fo’r Awdurdod wedi cael trafodion mewn arian tramor, caiff yr arian ei drosi i bunnoedd sterling ar y gyfradd

gyfnewid pryd y gwnaed y trafodion. Pan fo'r cyfarpar wedi cael ei brynu o dramor, bu'n rhaid talu am y nwyddau yn arian y wlad lle digwyddodd y trafodyn.

13. RHOI CYFRIF AM GRANTIAU'R LLYWODRAETH

Ni ellir rhoi grantiau'r Llywodraeth yn erbyn asedau sefydlog, ond bydd grantiau'r llywodraeth (a chyfraniadau eraill) yn cael eu cydnabod ar unwaith yn y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant pan fo'r amodau gofynnol wedi cael eu bodloni. Yna, trosglwyddir yr incwm i'r Cyfrif Addasu Cyfalaf neu'r Cyfrif Grantiau Cyfalaf Heb eu Defnyddio, yn ddibynnol ar p'un ai bydd wedi ei ddefnyddio ai peidio. Yn ei hanfod, defnyddir Grantiau'r Llywodraeth a ddyfernir ar gyfer cynlluniau cyfalaf fel ffynhonnell arian ar gyfer y rhaglen gyfalaf.

14. RHESTRAU STOC

Mae rhestrau stoc wedi cael eu prisio gan ddefnyddio FIFO (*First In First Out*) neu fformiwlâu cost ar gyfartaledd wedi eu pwysoli. Pan fo telerau taliadau gohiriedig ar gyfer prynu rhestrau stoc, ystyrir hyn yn drefniant ariannu, ac mae'r gwahaniaeth rhwng y pris a fyddai wedi cael ei dalu o dan delerau credyd "arferol" a'r swm a dalwyd mewn gwirionedd wedi cael ei gydnabod fel gwariant llog dros y cyfnod ariannu.

15. LESOEDD

Lesoedd cyllid

Pan mai'r Awdurdod sy'n cynnal pob risg a gwobr bod yn berchen ar ased ar les, caiff yr ased ei chofnodi fel Eiddo, Peiriannau ac Offer a chofnodir ymrwymiad cyfatebol. Y gwerth a gydnabyddir ar gyfer y ddau yw'r isaf o werth teg yr ased neu werth presennol isafswm y taliadau les, wedi ei ddisgowntio gan ddefnyddio'r gyfradd llog sy'n ymhlyg yn y les. Y gyfradd llog sy'n ymhlyg yw'r hyn sy'n cynhyrchu cyfradd llog rheolaidd a chyson ar yr ymrwymiad sy'n weddill. Caiff yr ased a'r ymrwymiad eu cydnabod ar gychwyn y les, a chânt eu dad-gydnabod pan gaiff yr ymrwymiad ei ryddhau, ei ganslo neu pan ddaw i ben. Caiff y rhent blynyddol ei rannu rhwng ad-dalu'r ymrwymiad a'r cost cyllido. Caiff y gost cyllido flynyddol ei chyfrifo trwy roi'r gyfradd llog sy'n ymhlyg at yr ymrwymiad sy'n weddill, a chaiff ei chodi ar y Costau Ariannu yn y Datganiad Cynhwysfawr ar Incwm.

Lesoedd Gweithredu

Pan fo asedau ar gael i'w defnyddio dan drefniadau les, caiff y rhenti sy'n daladwy eu codi ar gyfrif y gwasanaeth priodol ar sail llinell syth, ni waeth beth fo'r trefniadau talu. Gan nad yw'r Awdurdod yn berchen ar yr asedau hyn, nid yw'r costau'n ymddangos yn y Fantolen. Felly hefyd, caiff yr ymrwymiad i dalu costau rhentu yn y dyfodol eu heithrio, ond atodir nodyn ar wahân i'r Fantolen.

16. EIDDO, PEIRIANNAU AC OFFER

Cydnabod	- mae'n cael ei gadw i'w ddefnyddio i ddarparu gwasanaethau neu i ddibenion gweinyddol; - mae'n debygol y bydd buddion economaidd yn y dyfodol yn llifo i'r Awdurdod, neu y bydd gwasanaeth yn debygol o gael ei ddarparu iddo; - mae disgwyl iddo gael ei ddefnyddio am fwy nag un flwyddyn ariannol; - gellir mesur cost yr eitem yn ddibynadwy; - mae'r eitemau'n rhan o gost gychwynnol cyfarparu neu sefydlu adeilad newydd neu wrth adnewyddu gorsaf neu swyddfeydd, ni waeth beth fo'u cost unigol neu ar y cyd. Pan fo ased mawr, er enghraifft adeilad, yn cynnwys nifer o gydrannau gyda gwahaniaeth mawr yn oes yr ased, e.e. peiriannau ac offer, yna caiff y cydrannau hyn eu trin fel asedau ar wahân, a'u dibrisio dros eu hoes economaidd ddefnyddiol eu hunain.
Lefel de Minimus	£1,000
Oes Economaidd Ddefnyddiol Asedau	Adeiladau 20 - 75 mlynedd Seilwaith 10 - 20 mlynedd Cerbydau, Peiriannau ac Offer 3 - 20 mlynedd Asedau Anniriaethol 5 - 15 mlynedd
Asedau Gweithredol ac Anweithredol Arbenigol	Mae tir ac adeiladau anarbenigol yr ochr weithredol ac anweithredol yn cael eu cario drosodd ar Werth Teg, sy'n cael ei bennu fel arfer yn ôl tystiolaeth y farchnad, sef yn gyffredinol y gwerth ar y farchnad agored, ond mae'r Cod yn caniatáu i'r rhain gael eu cario drosodd ar y gwerth defnydd presennol
Asedau o Natur Arbenigol	O ran asedau o natur arbenigol lle nad oes unrhyw dystiolaeth ar y farchnad, mae amcangyfrif o werth teg wedi cael ei seilio ar Gost Amnewid Dibrisiedig (*Depreciated Replacement Cost (DRC)*), gyda'r prisiad yn Ased Cyfwerth Modern (*Modern Equivalent Asset (MEA)*) gan ddefnyddio'r dull "adeiladu ar unwaith". Mae gorsafoedd tân yn cael eu cynnwys yn y categori hwn.
Tir ac Adeiladau	Rhoddwyd cyfrif am dir ac adeiladau ar wahân, a thybir bod oes ddiddiwedd gan dir. Caiff eiddo ei ailbrisio bob 5 mlynedd, a chynhaliwyd y prisiad diwethaf ar 1 Ebrill 2015 gan y priswyr allanol Wilks, Head & Eve. .
Asedau sy'n cael eu hadeiladu	Mae asedau sy'n cael eu hadeiladu wedi cael eu prisio ar gost hanesyddol.
Ased Dros Ben	Mae asedau dros ben wedi cael eu prisio ar Werth Teg, sef yr hyn a ystyrir yn werth ar y farchnad agored. Pan nad yw'r ased yn cael ei ddal er mwyn creu llif arian, y gwerth a ddefnyddir yw gwerth presennol

	potensial gwasanaeth yr ased sy'n weddill, a thybir bod hynny yn gyfwerth o leiaf â chost amnewid y potensial gwasanaeth hwnnw a'i ddefnyddio fel mesur o werth teg. Os yw'r ased dros ben o natur arbenigol, yna bydd y gost amnewid dibrisiedig wedi cael ei ddefnyddio fel amcangyfrif o werth teg. Mae asedau dros ben wedi eu dibrisio, gyda'r dibrisiad wedi ei ddangos yn erbyn "costau na ddosrannwyd" yn hytrach na gwasanaeth penodol.
Cyfrifyddu Cydrannol	Cydran o eiddo, peiriant ac offer yw eitem sydd â chost yn sylweddol mewn perthynas â chyfanswm cost yr ased. Mae cydrannau'n cael eu dibrisio'n unigol dros eu hoes defnyddiol, ac mae pob adeilad yn cael ei ddibrisio ar sail cydran. Ni fydd cyfrifyddu cydrannol ond yn cael ei ddefnyddio pan fo cydran yn dod yn lle cydran neu gydran yn cael ei gwella'n rhannol a'r hen gydran wedi cael eiddad-gydnabod.
Ailbrisio	Pan fo ased yn cael ei ailbrisio, gwneir nodyn rhwng y Gronfa Ailbrisio a'r Cyfrif Addasu Cyfalaf, sy'n cynrychioli'r gwahaniaeth rhwng y dibrisiad yn seiliedig ar gost hanesyddol a swm yr ailbrisiad.
Colledion Ailbrisio	Bydd colled ailbrisio o ganlyniad i dreulio budd economaidd, os bydd gwraged ailbrisio ar yr ased hwnnw, yn cael ei godi i ddechrau yn erbyn y gwarged i faint y gwarged hwnnw, gyda balans y golled yn cael ei godi ar y Cyfrif Cynhwysfawr Incwm a Gwariant.
Amhariad	Mae'r asedau'n cael eu cario heb fod dim uwch na'u swm adferadwy, a mesurir yr amhariad trwy gymharu'r gwerth sy'n cael ei gario gyda'r uchaf o'r gwerth teg, llai y costau i werthu (cyfwerth â'r pris gwerthu net) a'r gwerth o'u defnyddio. Bydd yr amhariad yn cael eu fesur bob blwyddyn, ac mae'r dangosyddion i wrth-droi'r amhariad yr un fath ar gyfer asedau diriaethol ac asedau anniriaethol. Bydd yr holl golledion amhariad ar asedau wedi eu hailbrisio yn cael eu cydnabod yn y Gronfa Ailbrisio hyd at y swm yn y Gronfa Ailbrisio ar gyfer pob ased unigol.
Asedau wedi eu Gwerthu ac Asedau Anghyfredol a gedwir i'w Gwerthu	Pan ddaw'n debygol y gellir adfer gwerth ased trwy ei werthu yn hytrach na parhau i'w ddefnyddio, caiff ei ail-ddosbarthu fel ased a gedwir i'w werthu. Caiff yr ased ei ailbrisio ar unwaith cyn ei ailddosbarthu ac yna ei gario ar y swm isaf a gwrth teg namyn costau gwerthu. Pan fydd ased yn cael ei werthu neu ei ddigomisiynu, caiff gwerth yr ased ar y Fantolen (pa un ai a ydyw'n eiddo neu offer neu asedau a gediwr i'w gwerthu) ei ddiddymu ai nodi ar y llinell Gwariant Gweithredu Arall yn yr adran datganiad Incwm a Gwariant Cynhwysfawr fel elw neu golled ar gael gwared ar yr ased.

17. DERBYNIADAU CYFALAF

Bydd enillion asedau y cafwyd gwared arnynt yn cael eu dal fel Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy yn y gronfa Derbyniadau Cyfalaf Defnyddiadwy hyd oni fyddant yn cael eu

defnyddio i ariannu gwariant cyfalaf. Mae pob derbyniad o werthu asedau dros £10k yn cael eu trin fel derbyniadau cyfalaf. Yr eithriad i'r rheol yw pan fo derbyniad yn ymwneud â cherbydau penodol lle mae'r enillion wedi cael eu ffactorio i mewn i'r amserlen ad-dalu, gallai'r symiau hyn fod yn llai na £10k.

18. CRONFEYDD DROS BEN A DARPARIAETHAU

Gwneir darpariaethau pan fo rhywbeth wedi digwydd sy'n rhoi rhwymedigaeth ar yr Awdurdod sy'n debygol o ofyn am setliad trwy drosglwyddo buddion economaidd, ond lle bo amseriad y trosglwyddiad yn ansicr.

Codir tâl am y darpariaethau ar gyfrif refeniw'r gwasanaeth priodol yn y flwyddyn pryd mae'r Awdurdod yn dod yn ymwybodol o'r rhwymedigaeth, yn seiliedig ar yr amcangyfrif gorau o'r setliad tebygol. Pan wneir y taliadau, cânt eu codi ar y ddarpariaeth a sefydlir yn y Fantolen. Bydd setliadau amcangyfrifiedig yn cael eu hadolygu ar ddiwedd pob blwyddyn ariannol – pan fo hi'n fwy tebyg na pheidio na fydd angen trosglwyddo buddion economaidd mwyach (neu y gwneir setliad is na'r disgwyl), bydd y ddarpariaeth yn cael ei gwrth-droi a'i chredydu'n ôl i gyfrif refeniw priodol y gwasanaeth.

Mae'r Awdurdod yn cadw cronfeydd i ymorol am wariant yn y dyfodol. Cânt eu datgelu o fewn y fantolen, ac esbonnir eu diben yn nodiadau'r fantolen.

19. YMRWYMIADAU AMODOL

Bydd ymrwymiad amodol yn digwydd pan fo digwyddiad wedi bod sy'n gwneud ymrwymiad posib ar yr Awdurdod na chaiff ei gadarnhau ond trwy fodolaeth, neu fel arall, rywbeth nad yw'n llwyr o fewn rheolaeth yr Awdurdod. Bydd ymrwymiadau amodol eraill yn digwydd mewn amgylchiadau pan fyddai darpariaeth yn cael ei gwneud fel arall, ond nad yw'n debygol y bydd angen all-lif o adnoddau, neu na ellir mesur swm yr ymrwymiad yn ddibynadwy.

Ni fydd ymrwymiadau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, yn hytrach byddant yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon.

20. TRETH AR WERTH

Mae TAW yn cael ei gynnwys yn y cyfrifon incwm a gwariant, boed o natur gyfalaf neu refeniw, dim ond i'r graddau y mae'n anadferadwy.

21. ASEDAU ANNIRIAETHOL

Mae asedau anniriaethol a grëir yn fewnol yn cael eu cyfalafu lle bo'r meini prawf ar gyfer cydnabod yn cael eu hateb. Dyma'r meini prawf:

- rhaid iddi fod yn bosib gwahanu'r ased oddi wrth yr endid, rhaid i'r endid reoli'r ased,
- rhaid bod budd economaidd yn y dyfodol i'r ased,

- rhaid iddi fod yn debygol y bydd y manteision economaidd yn llifo i'r endid, a
- gellir mesur cost yr ased yn ddibynadwy.

I ddechrau, bydd yr ased anniriaethol yn cael ei fesur ar gost, bydd pob ailbrisiad yn cael eu codi i ddechrau ar y gronfa ailbrisio, ac nid oes uchafswm ar oes ddefnyddiol yr ased.

22. POLISI DARPARIAETH ISAFSWM REFENIW

Mae rheoliadau'n eu gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Tân gymeradwyo datganiad Darpariaeth Isafswm Refeniw cyn pob blwyddyn. Fe wnaeth yr Aelodau gymeradwyo polisi diwygiedig yn Rhagfyr 2017, a chafodd hwnnw ei gymhwyso i'r ddarpariaeth a neilltuwyd ar gyfer gwariant a fu cyn 1 Ebrill 2018. Ar gyfer Tir ac Adeiladu, y polisi Darpariaeth Isafswm Refeniw yw ad-dalu gwariant a fu gan ddefnyddio'r Dull Oes Ased – llinell syth. Ar gyfer Cerbydau, Peiriannau, Offer a Seilwaith, bydd y Ddarpariaeth Isafswm Refeniw yn seiliedig ar oes amcangyfrifiedig yr asedau. Rhaid ad-dalu gwariant a fu ar Orsaf Dân Wrecsam dros oes y les sydd gydag Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru (50 mlynedd).

23. ASEDAU AMODOL

Mae ased amodol yn codi pan fydd rhywbeth wedi digwydd i roi ased posibl i'r awdurdod na fydd ei fodolaeth ond yn cael ei gadarnhau os bydd pethau'n digwydd, neu fel arall, yn y dyfodol heb fod o fewn rheolaeth lwyr yr awdurdod. Nid yw asedau amodol yn cael eu cydnabod yn y Fantolen, yn hytrach maent yn cael eu datgelu mewn nodyn i'r cyfrifon lle mae'n debygol y bydd llif i mewn o fanteision economaidd neu botensial i'r gwasanaeth.